

εἶπεν, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ παιδίου σου αὐτοῦ. Πρὶν κάμῃς ἀπόφασιν τοιαύτην, ἄφες νὰ καταπραυνῇ ἡ λύπη σου, καὶ νὰ ἀναλάβῃς τὴν ἡσυχίαν τοῦ νοῦς σου.

Αὕτῃ δὲ μειδιάσασα μειδίῃα μητρὸς πρὸ ὀφθαλμῶν ἐχοῦσης τὸ πτώμα τοῦ τέκνου της,

— Δὲν ἔχω, εἶπε, πλέον, οὔτε μητέρα οὔτε τέκνον· εἶμαι ὁλομόναχη εἰς τὸν κόσμον.

Καὶ ἡ μὲν Μαρκελίνα ἀνάψασα τότε λαμπάδα, ἔβαλεν αὐτὴν πλησίον τῆς κλίνης τοῦ νεκροῦ, ὃ δὲ Κ. Μαθιέζεν ἔθεσε χρυσοῦν σταυρὸν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ παιδίου. Καὶ διενυκτέρευσαν καὶ οἱ τρεῖς προσευχόμενοι.

Τὸ πρωῒ, ἦτο δὲ τότε ἔαρ, ἡ Βέρθα ἤνοιξε τὸ παράθυρον, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ὁρσερός καὶ εὐοσμὸς ἀπὸ τῆς αὐγῆς· συγχρόνως δὲ μικρὸν πτηνὸν ἤρχισε νὰ κελαδεῖ. Ἡ Βέρθα ἔσυρε τὴν κοιτίδα τοῦ τέκνου της πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἠτένισε περίλυπος αὐτὸ τὸ ταλαίπωρον ἐφαίνετο κοιμώμενον.

Μετ' ὀλίγον ἐστόλισεν αὐτὸ, ἐνῶ ἡ Μαρκελίνα, τρέξασα εἰς τὸν κήπον, ἔδραψεν ἄνθη καὶ ἐπλεξε στέφανον τὸν ὁποῖον ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ.

Ὁ Κ. Μαθιέζεν ἔφερεν ἀπὸ τὸν παρακείμενον θάλαμον μικρὸν φέρετρον ἐξ ἐθένου, ἡ δὲ Βέρθα ἶδεν αὐτὸ ὡς παράφρων, ἀλλ' οὐδὲ δάκρυον ἔρρευσεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἀπέθηκε τὸ πτώμα ἐντὸς τοῦ φερέτρου, καὶ ἔρριψε περὶ αὐτοῦ ἀπὸ τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα ἔφερεν ἡ Μαρκελίνα ὁμοῦ μὲ τὸν στέφανον. Ἐπειτα δὲ ἐκλέξασα μεταξὺ τῶν παιγνιδίων τοῦ τέκνου της ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡγάπα πλεῖστον, τὰ ἔβαλε παρὰ τοὺς πόδας του. Μετὰ ταῦτα ἐκάθησε παρὰ τὸ φέρετρον, καὶ ἐδυθίσθη εἰς πυρετώδη λήθαργον διαρκέσαντα μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν ἔφθασαν οἱ ἱερεῖς.

Τότε ἀνασιρτήσασα ἐσηκώθη· αἱ χεῖρές της ἐξετάθησαν πρὸς τὸ φέρετρον, καὶ τὰ λευκὰ χεῖλη της ἠθέλησαν νὰ ψιθυρίσωσι τι. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐλυπλήθη αὐτὴν· διότι ἐλειποθύμησεν.

Ἐνῶ δὲ ἡ Μαρκελίνα ἐρρόντιζε περὶ τῆς ταλαίπτου αὐτῆς, ὁ Κ. Μαθιέζεν ἐκάλυψε δια πέπλου τὸ πτώμα, ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ φερέτρου τὸ πῶμά του, τὸ προσήλωσε διὰ ἡλῶν, καὶ λαβὼν αὐτὸ τὸ ἔφερεν εἰς τοὺς ἱερεῖς.

Ὅτε δὲ ἐπέστρεψεν ἶδε τὴν Κ. Φρεμικοῦρ τότε μόλις ἀναλαμβάνουσαν τὰς αἰσθήσεις της.

Ἡ Βέρθα ἀνανήψασα ἔρριψεν ἀπορὰ τὰ βλέμματα εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν· ἐφαίνετο ὅτι εἶχε λησμονήσει πάντα· ἀλλὰ οἱ ὀφθαλμοὶ της προσηλώθησαν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν κενὴν κοιτίδα τοῦ τέκνου της· ἡ μνήμη τῶν συμβάντων ἐπανῆλθε τρομερωτάτη, καὶ ἡ ταλαίπτου ἐλειποθύμησεν ἐκ νέου.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπέστρεψεν ὁ Κ. Φρεμικοῦρ, ὑποψήφιος ἀποτυχῶν.

— Ποῦ εἶναι τὸ τέκνον μου, καὶ ἡ σύζυγός μου; ἤρωτησεν ἀγωνιῶν.

— Ὁ Θεὸς ἐλυπλήθη τὴν ταλαίπτου σύζυγόν σου, ἀπεκρίθη ἡ Κ. Μαθιέζεν ἥτις ἐκλαίει γονυκλινῆς

παρὰ τὴν κλίνην τῆς Βέρθας, καὶ τὴν ἐκάλεσεν ἐκεῖ ὅπου ὑπῆγε καὶ τὸ παιδίον της.

Ἵπάρχει, ὡς λέγεται, εἰς τὸ φρενοκομεῖον παράφρων ἀξίων ὅτι εἶναι ὑπουργός, καὶ ζητῶν μεγαλοφώνως τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του.

Δὲν λέγει δὲ εἰς κανένα τὸ ὄνομά του.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΤΟΥ 1854.

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνετέλεσαν αἱ μουσαι εἰς τὸν δημοτελῆ πανηγυρισμὸν τῆς ἐνδόξου ἡμέρας τῆς 25 Μαρτίου. Μετὰ τὴν ἐπίσημον ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ δοξολογίαν, ἀπενεμήθη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὸ ὑπὸ τοῦ φιλογενεστάτου Κ. Ἀμβροσίου ῥάλλη κανονισθὲν ἐτήσιον ἀριστεῖον τῆς ποιήσεως, ἐνώπιον πολυπληθεστάτης καὶ διακεκριμένης ὁμηγύρεως ὑπουργῶν, τῶν τελῶν πάντων, πεπαιδευμένων, σπουδαστῶν, καὶ ὅλης ἀνθοδέσμης χαριεστάτων κυριῶν. Τὸν λόγον λαβὼν ὁ Κ. Α. Ρ. Ῥαγκαζῆς, ὡς εἰσηγητῆς τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν δικαστῶν τοῦ διαγωνισμοῦ, ἐπρόφερε τὰς:

—ο—

« Ἀφορὸς δὲν ἔμεινε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ ποιητικὸς λειμῶν, ὃν ἡ τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας εὐφυΐα καλλιεργεῖ, καὶ τοῦ Κ. Ἀμβροσίου ῥάλλη ἡ φιλογενῆς ἐλευθεριότης ἀρδεύει· πολυπληθέστερα μάλιστα ὅλων τῶν ἄλλοτε ποτε παρουσιασθέντων εἰς τὰ ἥδη εἰς διαγωνισμὸν προκείμενα ποιήματα, δωδεκά ὅλα τὸν ἀριθμὸν· τὸ δὲ μάλιστα χαρμόσυνον καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς εὐγενούς τοῦ δωρητοῦ προθέσεως ἐγγυώμενον, ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν δοκίμων πρὸς τὰ ἥττονος λόγου ἄξια, ὑπερβαίνει ἐν τῷ ἔτει τούτῳ τὴν τῶν προλαβόντων ἐτῶν· διότι ἐκ τῶν δώδεκα τὰ πέντε ἐκρίθησαν ἐπαινετὰ, εἰ καὶ κατὰ βαθμὸν διάφορον. Ὡστε δικαίως ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ εὐγενούς τῆς Ἑλλάδος ἐδάφους αἱ δάφναι τῆς πολεμικῆς δοξῆς πυκνούμεναι οὐ μόνον δὲν ἀποπνίγουσι τὰ τρυφερώτερα τῶν Μουσῶν ἄνθη, ἀλλὰ μάλιστα προστατεύουσιν αὐτὰ καὶ τὰ πολλαπλασιάζουσιν.

Ἐπόμενοι τῷ παραδείγματι προηγουμένων ἄλλων ἐτῶν, ἐδυνάμεθα ἐπὶ μόνων τῶν ἀριστευσάντων, ἡ καὶ ἐπὶ τῶν πέντε ἐπιδοκιμασθέντων νὰ ἐκθέσωμεν τῆς σκέψεως ἡμῶν, ἀναλύοντες αὐτῶν τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐ-

πεικίς εἰσπράσσειν νὰ ἐφαρμοσώμεν καὶ ἐνταῦθα τὴν τοῦ κεινοῦ δικαίου ἀρχὴν, καθ' ἣν οὐδεὶς καταδικάζεται, μὴ ἀναδελφωθέντων αὐτῷ τῶν τῆς καταψήφισαυς λόγων, ἐνομήσαμεν ὅτι διὰ τῶν κρίσεων τούτων δύναται νὰ προσγίνηται καὶ τις ὠφέλεια τοῖς ἄλλοις τῷ ποδὶ εἰσέτι ἀποπειρωμένοις τῶν ἀνόδων τοῦ Ἑλικωνίου, καὶ εἰς πολλοὺς δύναται ν' ἀποβῇ σωτηρία ἢ γνῶσις τῶν βαράθρων, εἰς ἃ ἄλλοι ἐνέπεσον.

Ἐκ τῶν δώδεκα ποιημάτων ἀμέσως ἀρχόμενοι μακρόνομον τὸ ἐν, ἀνεπίγραφον, καὶ μόνον διακρινόμενον διὰ τινος καλλιγραφικῆς παραδοξίας, καὶ διὰ τῆς ἀρελείας μεθ' ἧς ὁ ἀθῶος αὐτοῦ ποιητὴς δοξάζει ὅτι, ἄνευ γνώσεως τῶν πρώτων στοιχείων τῆς Γραμματικῆς, ἄνευ μελέτης τῶν κανόνων τῆς στιχοποιίας, ἄνευ καλλιτεχνίας τοῦ πνεύματος καὶ διὰ ἀρρυθμίας τῆς καρδίας, ἄνευ τέλους τοῦ αὐτομάτου καὶ θεοῦ ἐκείνου πυρός, τοῦ τὰ λοιπὰ πάντα οὐχὶ μὲν ἀναπληροῦντος, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἄνευ αὐτῶν φωτίζοντος καὶ θερμαίνοντος, δύναται νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὸν δυσέμικτον τῶν Μουσῶν στέφανον.

Μετ' αὐτὸ δεύτερον ἀνιόντες τάττομεν τὸ ποίημα τὸ ἐπιγραφόμενον ὁ *Ναπολέων Βοναπάρτης*, συγκείμενον δὲ ἐξ ἐνὸς μείζονος καὶ πέντε ἐλασσόνων ποιημάτων, προστεθέντων πρὸς ἀπαρτισμὸν τῶν ἀπολύτως ἀπαιτούμενων πεντακασίων στίχων, οἵτινες ὅμως, ὀρθῶς καὶ προσφθικῶς ἀριθμοῦμενοι, ἐλλείπουσι πάλιν, εἰ καὶ μικρὸν, τοῦ ὑποχρεωτικοῦ ἀριθμοῦ. Ἀλλ' ἡ μικρὰ αὕτη διαφορὰ ἦτον ἴσως παρορατῆα, ἂν δὲν εἶχεν ἡ συλλογὴ ἄλλα οὐσιωδέστερα ἐλαττώματα. Τὸ πρῶτον καὶ κυριώτερον τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν τεμαχίων, ὁ *Ναπολέων Βοναπάρτης*, εἶναι κατὰ τὸν ποιητὴν αὐτοῦ *μέμνησις*, ἀληθῶς ὅμως ἄτεχνος καὶ κακόζηλος παράφρασις, τῆς περιφήμου τοῦ Λαμαρτίνου ὥδης. Ὅστις ποτὲ εἶδε ποῖον ἄμορφον θέαμα ἐσπαραγμένων σαρκῶν καὶ συντετριμμένων ὀστέων παριστᾷ ἡ ὠραιότης τῶν μορφῶν, στρεβλωθεῖσα ἀπὸ τοὺς τροχοὺς καὶ τοὺς πρίονας τῶν βασανιστῶν, δύναται νὰ κατανοήσῃ, τί συνέβη καὶ εἰς τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τοῦ Γαλάτου Πινδάρου. Ἄν δ' ἡ κρίσις αὕτη φαίνεται αὐστηρά, ἀλλὰ καθήκον ἐαυτῆς, καὶ συναδὸν πρὸς τοῦ δωρητοῦ τὴν πρόθεσιν νομίζει ἡ ἐπιτροπὴ, νὰ μὴ ἀποσιωπᾷ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοὶ ἔχουσαν τι ἐνίοτε τὸ λυποῦν, εἰ καὶ δι' αὐτῆς ὤφειλεν οὐ μόνον εὐψυχίαν νὰ ἐμποιῇ τοῖς εὐδοκίμοις, ἀλλὰ καὶ δειλιάν τοῖς προεξανισταμένοις, καὶ ν' ἀποτρέπῃ αὐτοὺς τοῦ εὐανθοῦς μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀκανθώδους σταδίου, πρὶν ἢ ἀλειφῶσι δεόντως. Ὅπως δὲ μὴ καταλίπωμεν ἀναπόδεικτον τὴν κατὰ κρίσιν ἡμῶν, λησθήτω προχείρως ἡ πρώτη στροφή, ἣτις ἡ χειρίστη πασῶν δὲν εἶναι, ἀλλὰ μάλιστα δύναται ὡς πρόσωπον νὰ θεωρηθῇ *τηλαυγὴς* τοῦ ὅλου ποιήματος. Ἐχει δὲ οὕτω:

« Αὐτὸ βλέπεις τὸ ἔρμονίσι ποῦ ἔς τὸ κύμα βαρυκύπτει,

καὶ τὸ κύμα νύκτα ἡμέραν τὰς πλευρὰς του σκληροτύπτει;

ἐκεῖ, ὁ ναύτης ὅστις πλάνης πάντα θαλασσογυρίζει,

τάφρον ἔρμον διακρίνει, σκέπτεται καὶ μορμυρίζει

ἔς τ' ἀκροθάλασσαν ἐν μνήμα

ἔρμιμμένον ἀπ' τὸ κύμα. »

Παραθέλοντες τὰς ἐν τῇ στροφῇ ταύτῃ καὶ ἐν πνεύματι τοῦ ποιήματος ἄλλοτε μὲν ἐφαρμοζομένας ἄλλοτε δὲ οὐ, ἀνιζησὶς τῶν συλλαβῶν διότι αὐτὰς καὶ ἀνέχονται τινες τῶν κατὰ τόπους διαλέκτων, παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ γλῶσσα ἐν αὐτῇ οὕτε καθαρεύει ἀκριβῶς, οὕτε δημιώδης εἶναι. Διότι, ἂν μὲν τοῦτο, δὲν ἐδέχετο λέξεις ὡς τὰς *βαρυκύπτει* καὶ *σκληροτύπτει*, καὶ τὸ οὐδέτερον *ἐν*, καὶ τὴν παρακείμενον *ἔρμιμμένον*, καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ στροφῇ τὰ *εἰσέτι*, *βαρύδρομον*, *ἔρμος*, *κεῖνται*, καὶ *τεθλασμένον*, καὶ πανταχοῦ ἄλλας ὁμοίας, καὶ ἐτι μᾶλλον ἐξευρημένας. Ἄν δ' ἐκείνο, δὲν ἠνεῖχτο τὰ: *ἔρμονήσι* καὶ *ἔρμος*, καὶ τὰς χυδαίας συγκοπὰς ἔς τὸ καὶ ἀπ' τῶ.

Ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκτέρα περιπτώσει παραδεικνύει τὴν Γραμματικὴν διὰ τῶν παρὰ κανόνας συντεθειμένων ῥημάτων *βαρυκύπτει* καὶ *σκληροτύπτει*, καὶ ἐκαστῇ τῶν ἐπομένων στροφῶν περιέχει ἴσα ἢ καὶ πλείονα τῆς πρώτης γλωσσικὰ ἁμαρτήματα. Ἄν δὲ, περὶ ποιήσεως προκειμένου, περὶ γλώσσης κατ' ἀρχὰς τὸν λόγον ποιούμεθα, προέρχεται τοῦτο, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ ὅτι θεωροῦμεν τὴν γλῶσσαν ἐν τῇ ποιήσει ὡς τοῦ ποιητικοῦ καλλιτεχνήματος τὴν αἰσθητὴν ἐπιφάνειαν, ὡς τῆς ἐνδιαθέτου ποιήσεως τὴν ἐξωτερικὴν οὕτως εἰπεῖν ἐνσωμάτωσιν, ὡς ὄργανον, οὐ τὸ κάλλος τσαοῦτον συμβάλλεται εἰς τοῦ ποιήματος τὴν ἐντέλειαν, ὅσον ἡ μελωδία τῆς φωνῆς συντελεῖ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὅσματος, ὅσον ἡ ἐκλογή τῶν χρωμάτων εἰς τῆς εἰκόνος τὸ κάλλος. Δεύτερον δὲ ἐν τῷ προκειμένῳ ποιήματι τί ἄλλο ἢ τὴν γλῶσσαν ὑδυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν, ὅταν αὐτὴν μόνην ἔχῃ ἰδίαν, ιδέας δὲ ἄλλοτρίας δανείζηται; Ἀλλὰ καὶ πλὴν τῆς Γραμματικῆς ἀκριθείας καὶ τῆς γλωσσικῆς χάριτος, καὶ ὡς πρὸς τὴν λογικὴν τοῦ λόγου ὕψην ἂν ἐξετάσωμεν τὴν μετάπλασιν ταύτην τῆς Λαμαρτίνου ὥδης, οὐδὲ κατ' αὐτὴν θέλομεν τὴν εὖρει ἐπιτυχιοτέραν. Τί ἐστὶ, φέρ' εἰπεῖν, *ἐρμονήσις βαρυκύπτουσα* εἰς τὸ κύμα; Ἡ νῆσος καίται· νῆσον κύπτουσαν τίς ποτὲ εἶδε; Καὶ ἂν βαρέως κύπτῃ, τί τὴν κωλύει νὰ πέσῃ; Ἐπειτα δὲ, δὲν ἠξιώσω τίνοιο νῆσου τὰ πλευρὰ τύπτει, καὶ δὲ καὶ *σκληροτύπτει*, τὸ κύμα νύκτα ἡμέραν, δηλαδή πᾶσαν νύκτα καὶ πᾶσαν ἡμέραν, ὡς ἂν γαλήνη οὐδέποτε δὲν ἐπῆρχετο. Τὸ δὲ πάντα προφανῶς προστεθὲν διὰ τὸ κεχρηγὸς τοῦ ῥυθμοῦ, διότι οὐ μόνον δὲν ὑπάρχει ναύτης ὅστις θαλασσογυρίζει πάντα, χωρὶς δηλαδή ποτὲ νὰ πατήσῃ τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπῆρχεν, (καὶ ἐννοεῖται ὅτι ὁ τοιοῦτος θὰ ἦτον *πλάνης*, ὥστε τὸ ἐπίθετον καὶ τοῦτο θὰ παρεῖλκε), καὶ ἂν ὑπῆρχε, λέγομεν, διαπὶ μόνος αὐτός, ὁ πάντα γυρίζων ναύτης, διακρίνει τὸν τάφον; Ἐννοεῖται δὲ καὶ ἄνευ τοῦ ἐπιθέτου, ὅτι ὁ τάφος εἶναι ἔρμος, ἀρ' οὐ ἡ νῆσος εἶναι ἔρμονήσις. Τί δὲ σκέπτεται ὁ ναύτης, καὶ τί μορμυρίζει (μορμυρίζει!); Ὅσα γνωρίζομεν ἤδη, ὅτι δηλ. ἔς τ' ἀκροθάλασσαν, ὑπερ ἐστὶ εἰς τὸ ἀκροθαλάσσιον, ὑπάρχει ἐν μνήμα. Ἀλλὰ σκέπτεται προσέτι ὁ ναύτης, καὶ μορμυρίζει τὴν παράδοξον σκέψιν του, ὅτι τὸ μνήμα τοῦτο εἶναι *ἔρμιμμένον* ἐκεῖ ἀπ' τὸ κύμα. Ὁ θαλασσοπλάγκτος αὐτός ναύτης εἶδε πολλάκις τὰ κύματα

νὰ ρίπτωσι μνήματα εἰς τὴν παραλίαν; Τὸ λέγει μὲν ὁ Γάλλος ποιητής, ἀλλὰ τὸ λέγει οὐχὶ ὡς σκέψιν τοῦ ναύτου, ἀλλ' ὡς εἰκόνα παρισταμένην εἰς τὴν φαντασίαν αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ, καὶ ἀνακεφαλαιοῦσάν πως πᾶσαν τὴν τελευταίαν τύχην τοῦ μεγάλου τῆς Εὐρώπης ἐξορίστου. Τὸ λέγει δὲ μετὰ τοσαύτης ἀπαρμιλλοῦ χάριτος, ὥστε δυσκόλως θέλει πιστευθῇ, ὅτι ἡ προσηκνύουσα στροφή παρῶδε τούτους τρεῖς ταύτους ἀμιμήτους στίχους:

Sur un rocher, battu par la vague plaintive,
le nautonier de loin voit blanchir sur le rive
un tombeau près du bord par les flots déposé.

Ἀπορροῦμεν νὰ ἐπεμβῶμεν, προχωροῦντες περαιτέρω εἰς τὴν ἀνάλυσιν. Εἰς ποιητικῆς καλλουῆς οἷον βροῖται τὸ ἀριστουργήμα τοῦτο τοῦ Λαμαρτίνου, τολμητικῶς ὅστις ἐκτείνει τὴν χεῖρα, καὶ διὰ τὰς συνεπείας ἐαυτὸν μόνον αἰτιάται.

Τὴν κάτωθεν τρίτην καὶ τετάρτην θέσιν δύνανται γὰρ καταλάβωσι δύο ποιήματα ἐπιγραφόμενα, τὸ μὲν «Ὁ Ἕλληρ ἑραστής», τὸ δὲ «Ὁ Ἰάτροκλος», καὶ τοὺς ἔχοντα τὸ σχῆμα τῆς Τραγωδίας. Ὁ τραγωδίας ἐπιχειρῶν ποίησιν οφείλει νὰ μὴ λησμονῇ, ὅτι ἐν τῶν δυσχερεστέρων ἐξελέξατο εἶδὼν τῆς ποιήσεως· διότι οὐ μόνον, ὡς πᾶς ποιητής ζωηρὰν πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν φαντασίαν, ὡς δὲ πᾶς δόκιμος ποιητής, τὴν φαντασίαν τοῦ ταύτην δι' ἡσκημένους κρίσεως νὰ χαλινάγῃ καὶ ρυθμίσῃ, οὐ μόνον περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ στιχοτυρίαν, τὴν σμίλῃν ταύτην τῶν ἰδεῶν του, πρέπει ἐξοχος νὰ εἶναι ἀριστοτέχνης, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνεπτυγμένην καὶ λεπτήν νὰ ἔχῃ τὴν αἴσθησιν· διότι οὐδεὶς μὴ συγκινοῦμενος συγκινεῖ, οὐδεὶς ψυχρὸς μένων θερμαίνει. Προσέτι δὲ, δι' ἐπιμόνου σπουδῆς τῶν τε ἀρχαίων καὶ νέων δραματικῶν ἀριστουργημάτων, νὰ ἐννοήσῃ τὴν φύσιν καὶ νὰ οἰκισθῇ τοὺς κανόνες τῆς τραγωδίας, οἵτινες εἰσὶ ποικίλοι ὅσον ὁ βίος, ὃν αὕτη παρυστᾷ ἐν μικρογραφίᾳ, ἀλλὰ καὶ αὐστηροὶ ὅσον ἡ ἀλήθεια, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ γνησία τέχνη· ἀλλὰ πρὸ πάντων πρέπει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν βαθύως νὰ μελετήσῃ· διότι αὕτη κυρίως εἶναι ὁ ἦρωας του, τὸ δὲ πρόδωμά του, εἰς αὐτῆς εἰσδύσας τοὺς σκοτίους μυχοὺς ὑπὸ ἡγεμόνας τὴν ἐμπνευσιν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, νὰ διαγράψῃ αὐτῆς τὰ ἰσχυρότατα πάθη, τὰ κρυπτότατα μυστήρια, καὶ τὰς λεπτοτάτας κινήσεις, ἐν εἰκονικῇ μὲν ὁμοιότητι, ἀλλὰ συγχρόνως εἰς ἰδανικὴν εὐγένειαν ἀνάγων αὐτὰ, καὶ ἐκ τοῦ ἡθικοῦ κόσμου ν' ἀνθολογήσῃ ὅ,τι κάλλιστον, ὅ,τι ὑψηλότερον καὶ ὅ,τι περιπαθέστατον.

Τοιαῦτά εἰσι τὰ κυριώτερα τῆς τραγωδίας προσόντα, ὧν τὰ προκείμενα ἔργα ὁμολογητέον ὅτι ὀλίγον μετέχουσιν. Ὁ Ἕλληρ ἑραστής πλάττει Κλεισθένην τινά, λοχαγὸν τοῦ Ὀδυσσεύς, ὅστις, ἅμα αἰρωμένος τῆς αὐλαίης, παρίσταται ἀναπολὼν ὅτι κατ' ὄναρ εἶδε τὴν ἐρωμένην του,

«Θεὲ, ὅποιον ὄνειρον... ὄνειρον εἶμι δὲ θεῶν,
ἀνὰ πτοῦσα φρικίασιν (!) καθ' ὅλον τοῦ τοῦ σώματος»

Ὁ φίλος του Φίλιππος ἔρχεται καὶ τὸν παρακινεῖ ν' ἀφήσῃ τὰς ἐρωτικὰς φροντίδας, καὶ γὰρ ἀνθυμῆται

ὅτι μάχεται ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. Ἀλλ' ὁ Κλεισθένης

«Μὴ μὲ ἀποτρύχῃς ὅλ' ὅττις (!),» τὸν ἀποκρίνεται· ἀρκεῖ μοι αὕτη ἡ ἀχλὺς ἣν μ' ἔρριψεν ὁ ἦρωας.

Ἐπειτα ἔρχεται ἄλλος φίλος του, ὁ Κυριακός, καὶ τῷ φέρει ἐπιστολὴν τῆς μητρὸς του, ἥτις οὐδὲν τῷ γράφει σπουδαῖον. Ὁ δὲ Κλεισθένης ἀποφασίζει νὰ τρέξῃ

«νὰ κλαύσῃ εἰς τὸ στῆθος
τῆς θαίμονος γυναικὸς, καὶ ἔπειτα μὲ ἦθος
νὰ ἀσπασθῇ προσκυνητοῦ ἐκείνου τὰ στοιχεῖα
ἅπερ ἐχάραξεν ἄδρά ἀγγέλου χεὶρ ἁγία».

Ἀπέρχεται λοιπὸν πρῶτον νὰ κλαύσῃ εἰς τὸ στῆθος τῆς μητρὸς του, καὶ ἔπειτα ν' ἀσπασθῇ τὸ γράμμα τῆς. Ὅπως δὴποτε, τὸ σπουδαῖον εἶναι ὅτι ἀπέρχεται καὶ αὕτη εἶναι ἡ πρώτη πράξις. Εἰς τὴν δευτέραν πράξιν φαίνεται ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις διατάττει τὸν Κλεισθένην ν' ἀπέλθῃ νὰ κατασκοπεύσῃ τὸ τουρκικὸν στρατόπεδον· διότι ὁ Δάμπρος ὁδοιπορῶν ἐκ Μισυλογγίου εἰς Ἀμφισσαν, εἶδε περὶ τὴν Λεβάδειαν (ἥπερ γεωγραφικῶς δυσχερέστατον), ἀπόσπασμα πεζῶν ἐρχόμενον εἰς βοήθειαν των. Εἰς τὴν τρίτην πράξιν ὁ Κλεισθένης, ὅστις φαίνεται ἐν τῷ μεταξὺ ἐνεργήσας τὴν διαταγὴν τοῦ στρατηγοῦ, διηγείται εἰς τὸν Φίλιππον ὅτι εἰς τὸ τουρκικὸν στρατόπεδον εἶδεν αἰχμάλωτον τὴν μυκιστὴν του Ἑλένην, καὶ ἀποφασίζει ν' ἀπέλθῃ νὰ τὴν σώσῃ. Μετ' αὐτοῦ δ' ἀπέρχονται καὶ ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Κυριακός. Εἰς τὴν τετάρτην πράξιν ὁ Ὀμὴρ Βριώνης ἔρχεται πρὸς τὴν Ἑλένην μονολογοῦσαν, καὶ τὴν ἀπειλεῖ, ἂν δὲν θέλῃ νὰ στερῇ εἰς τὸν βάρβαρον ἑρωτὰ του. Ἀλλ' ἐν καιρῷ θάναυσιν ὁ Κλεισθένης καὶ οἱ δύο του σύντροφοι, μετημαρμεμένοι ὡς Τούρκοι, ρίπτονται κατὰ τοῦ Βριώνου, καὶ ἀγνοῶν διατί δὲν τὸν φονεύουσι, νὰ ἐλευθερώσῃ καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἔχουσιν ἐπ' αὐτοῦ ἐστραμμένα τὰ πυροβόλα των ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐν ᾧ ὁ Κλεισθένης καὶ ἡ Ἑλένη νὰ ἐξαντλήσωσι τὰς ἐρωτικὰς ὁμιλίας των, πότε ἐκεῖνος θέλων νὰ ριφθῇ εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς, πότε αὕτη εἰς τοὺς πόδας ἐκείνου· μετὰ ταῦτα δὲ ρίπτουσι τὸν σαρὰπην κατὰ γῆς, τῷ κλείουσι διὰ φιδώτρου τὸ στόμα, τῷ δένουσι χεῖρας καὶ πόδας, καὶ ἀναχωροῦσι μετὰ τῆς Ἑλένης. Ἀλλ' ὁ Βριώνης λύει τὰς χεῖρας του καὶ τοὺς πόδας του, ἀνίσταται, καὶ τρέχει κατόπιν των μετὰ τῶν στρατιωτῶν του. Τοιαύτη καὶ ἡ τετάρτη πράξις, καθ' ἧς διαμαρτύρεται, ἐκτὸς τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ πᾶσα ἡ σύγχρονος ἱστορία. Εἰς τὴν πέμπτην πράξιν ὁ Δάμπρος διηγείται εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα ὅτι ὁ Κλεισθένης φεύγων περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ἐπληρώθη, καὶ μετ' ὀλίγον ἔρχεται τῷ ὄντι εἰς τὴν σκηνὴν ὁ ἦρωας ἐκπνέων, καὶ ἐπὶ τοῦ πτώματος αὐτοῦ φονεύεται καὶ ἡ Ἑλένη. Ὡς ἕκαστος βλέπει, οὔτε μύθου εὐρεῖς πιθανὴ καὶ σπουδαία ὑπάρχει εἰς τοῦτο τὸ δράμα, οὔτε δέσις ἐντεχνος, οὔτε λύσις ἐκ τῆς δέσεως ἀναπτυσσομένη, οὔτε ἦθος, οὔτε πάθος, οὔτε χαρακτήρ, οὔτε περιπετειῶν ἀναγκαῖος συνδυασμός. Καὶ ἡ γλῶσσα δὲ, καὶ τοὶ τὴν καθάραν ἐπαγγελλομένοι, οὐ-

δαμῶς ἀπὸ ἡλλοκταί πλημμελημάτων γραμματικῶν, καὶ τὸ ὅρος ἅπαν εἶναι ἀκατέργαστον, ἀτεχνον, ἀπεπτον· σπανίως δὲ εἰσι τὰ λεγόμενα, οὐχὶ χαρίεντα, εὐφυῆ ἢ καὶ μεγαλοφυῆ, ὡς τοῦτο πρέπει τῇ ἀληθείᾳ ποιήσει, ἀλλὰ ἐγκαιρὰ καὶ ἡ ἐντοπα. Οὕτως ὡς ἐν παραδείγματι, τυχαίως λαμβανόμενῳ, θέλων νὰ εἰπῇ ὁ Ὀδυσσεύς ὅτι ἐξήμερωσε, παραπαίει λέγων·

« Ἴδου τοῦ σκότους ἡ θεὰ ἡ ζοφερά αἰγὶς ἰδοὶ
ὀπλίζουσα τὸν ἥρωα, δειλὴ ἡ ἀπέπτη ἥδη·
ὁ δὲ ἀστὴρ ὁ τοῦ φωτός ἐμπλεως δόξης βαίνει,
πληρὼν ἀκτινῶν στυγερῶν τὸν ἀτυχὲ Κλεισθένη,
καὶ ὁ Φίλιππος ἀνακραζει·

« ὦ πόλεμε, »

ὦ φλόξ, ἡ διυλίζεται ἡ τῶν θνῶν ἀγνότης!
καὶ προσθέτει ὅτι οἱ Ἕλληνες « ἐξέλαμψαν ὡς μετώρα,
καὶ ὅλοι »

μέμυριόβροντον βροντὴν ἐθρόησαν οἱ πόλοι!
Ἐν τούτοις εὐχέρειά τις στιχομυθική ἐμφαίνεται εἰς
τινα τοῦ ποιήματος τούτου μέρη, καὶ τινες χαρακτηρισ-
κτοὶς ιδιότητες, τιμῶσαι τὴν καρδίαν τοῦ ποιητοῦ,
ὡς καὶ σπέρματά τινα κωμικῆς εὐτραπείας, ἅτινα
ἴσως καταλλήλως καλλιεργηθέντα, ἐδύναντο ν' ἀ-
ναπτυχθῶσιν εἰς τὸ μέλλον. Παρατηρητέον τέλος
ὅτι αἱ πράξεις τοῦ δράματος τούτου εἶναι τόσον βρα-
χυαῖαι, ὥστε ἡ παράστασις ἐκάστης δὲν θὰ διήρκει
ὑπὲρ τὰ πέντε λεπτά, καὶ ἴσως εἶναι τοῦτο τὸ κυ-
ριώτερον αὐτῶν προτέρημα.

Τῆς ἄλλης τραγωδίας, τοῦ Πατρόκλου, μόνον αἱ
τρεῖς τελευταῖαι πράξεις παρουσιάσθησαν εἰς τὸν
διαγωνισμόν. Καὶ τούτου τὴν μνηστὴν ἤρπασε Σα-
τράπης, ὁ τοῦ Ναυπλίου. Ὁ Πατρόκλος ἀπεπειρήθη
νὰ τὴν σῶσιν ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ἀλλὰ συνελήφθη καὶ
ἐφυλακίσθη καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Καὶ ἰδοὺ αὐτὸς εἰς
τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτης πράξεως, . . ἀπαγγέλλων ᾠδὴν
εἰς τὸν ἥλιον· διότι τοιαῦτόν τι συμβαίνει τοῖς ἀνυ-
πομόνοις τῶν μουσολήπτων, ὅσοι προεξανιστάμενοι
ἀρπάζουσι τὴν λύραν, πρὶν σπουδάσωσιν αὐτῆς τοὺς
νόμους καὶ τρόπους· τοῖς συμβαίνει νὰ κρούωσι τυ-
χαίως καὶ ἀναμῖξ τὰς χορδὰς τῆς, ὅπερ πᾶν ἄλλο
ἢ ἀρμονίαν παραγεῖ, καὶ νὰ συγχέωσι τῆς τέχνης τὰ
ὅρια καὶ τὰ μέρη, ἀγνοοῦντες ποῦ παύει ἡ λυρική,
ποῦ ἄρχεται ἡ δραματικὴ καὶ ἡ ἐπικὴ ποίησις. Τί
κοινὸν ἔχει ἐνταῦθα ἡ σχοινοτενὴς τοῦ ἡλίου ἐπικλη-
σις, πρὸς τοῦ δράματος τὸν μῦθον καὶ τὴν πλοκήν;
Καὶ μή τις ἀναφέρῃ παραδείγματα εἰς δικαιολογίαν,
διότι παρ' ἡμῖν παραδείγματα κεῖνται αἰωνίου μιμή-
σεως ἄξια μόνον τὰ ἀθάνατα τῶν προπατόρων ἀρι-
στοτεχνήματα, παρὰ δὲ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν, ὅσα ὡς
δοκίμα ἡ ὁμόφωνος κρίσις καὶ ἡ μακροχρόνιος φήμη
ἐκώρυσαν.

Μετά τὸν μονόλογον δὲ τούτον, ὅστις καὶ ὡς λυ-
ρικὸν τεμάχιον κρινόμενος εἶναι ἥττων κρίσεως, ἔρχε-
ται ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Πατρόκλου, καὶ θρη-
νοῦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ τῷ προτείνουσι νὰ ἐγκαταλεί-
ψῃ τὴν μνηστὴν του εἰς τὸν Σατράπην, διὰ νὰ σωθῇ,
ὅπερ αὐτὸς ἀρνείται. Τότε ἀναχωροῦσιν ὡς ἦλθον.

Ἀναχωροῦμεν, Πατρόκλε, σ' εὐχόμεν ὄψιν,
καὶ τῶν κατατροχόντων σε δεινῶν παρηγορίαν.

Ὁ Πατρόκλος μέινει μόνος, θρηνεῖ· εἰς τὸ πλησίον

δὲ δωμάτιον εἶναι ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ καθειργμένη ἡ
Ἀσπασία, (πονηρὸς ἦτον ὁ σατράπης, φυλακίσας
αὐτοὺς πλησίον ἀλλήλων) καὶ θρηνεῖ καὶ αὐτή. Αὐ-
τὸς τὴν ἀκούει θρηνοῦσαν, ἐκείνη τὸν ἀκούει θρηνοῦ-
σα, ἀναγνωρίζονται, ἐν λάκτισμα διδοὶ ὁ Πατρόκλος
εἰς τὴν θύραν, καὶ ἰδοὺ ἠνώθησαν, καὶ θρηνοῦσιν ὁμοῦ.
Ἀλλ' ἐπέρχεται ὁ σατράπης, καὶ μηχανόμενος θέλει
νὰ σφάξῃ τὸν Πατρόκλον. Ἀλλ' ἐπικινοῦνται αὐτοῦ
οἱ γονεῖς, καὶ παρακκλοῦσι τὸν Σατράπην, ὅστις τῷ
ἐπιτρέπει ν' ἀναχωρήσῃ, τὴν δὲ Ἀσπασίαν κλείει εἰς
ἐτι αὐστηροτέρην φυλακὴν. — Εἰς τὴν τετάρτην
πράξιν ὁ πατὴρ τῆς Ἀσπασίας μονώδῃ περὶ ἑλευ-
θερίας ὅσα καὶ οἷα ὁ Πατρόκλος ἐμονώδησε περὶ ἡλίου.
Ἐπειτα δ' ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ Πατρόκλου μαρτυρεῖται
ὅτι ὁ Πατρόκλος παρερρόνησεν· ἔπειτα ἔρχεται ὁ Πά-
τροκλος παραρρόνων, ἔπειτα ἔρχεται ὁ Ἀχιλλεύς,
φίλος τοῦ Πατρόκλου, ψάλλει προσκιδιάρχων, καὶ ὁ
Πατρόκλος ἐπανέρχεται εἰς τὰς φρένας του. — Εἰς
τὴν ἐ. πρᾶξιν ὁ Πατρόκλος, ἀφ' οὗ ἀποτείνῃ ᾠδὴν
πρὸς τὸν χρόνον ὅστις « πάντα φθείρει, πάντα τρώ-
γει, χωρὶς κῆρ στιγμὴν νὰ μείνῃ, ἀποφασίζει·

« μὲ ἐν ὄλμα ἐπεμόνω »

τ' ὄριον νὰ ἐκπῇ ὁ ἦσῃ τῆς κοιλάδος τοῦ κλυθμῶνος,
καὶ φονεύεται. Ἐκεῖ δὲ, ἐκτὸς τῶν γονέων του, οἵτινες
ἔρχονται καὶ θρηνοῦσιν, ἔρχεται καὶ ἡ Ἀσπασία, ἥτις
« μὲ θρήνους κάμψασα τὴν εὐγενῆ καρδίαν τοῦ φύ-
λακός της, ἐδραπέτευσε » θρηνεῖ δὲ καὶ αὐτή, καὶ
τέλος φονεύεται.

Ἡ θρηνώδης αὕτη τραγωδία ἔχει τὴν αὐτὴν ὡς
καὶ ἡ προηγουμένη πτωχείαν περὶ τὴν εὐρεσίαν, τὴν
αὐτὴν ἑλλειψίν τέχνης, ποιήσεως καὶ καλλιπείας,
καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶναι καὶ μακροτέρα.

Μετά τὰς δύο τραγωδίας ἔπονται τρία ἐπικά ποιή-
ματα, ἡ καὶ ἀποσπάσματα αὐτῶν, ἡ Σοφία, ὁ
Ἕλληρ τοῦ Πίνδου, καὶ ἡ Ἄλμη τῶν Ἰωαννί-
νων. Ἄν δυσχερὲς κατεδείξαμεν τὸ ἔργον τοῦ τρα-
γικοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' ὁ ἐντείνων τὴν κιθάραν του εἰς
ἐπικὴν σεμνολογίαν, ἀνωτέρων ἐτι δεῖται ιδιοτή-
των· διότι ἡ μὲν τραγωδία εἶναι, ὡς εἵπομεν, τῆς ἀν-
θρώπινης καρδίας τὸ ποικίλον καλειδοσκοπίον, τὸ
δ' ἔπος εἶναι ἡ εὐρυτάτη μεγαλογραφία παντός
ὅ,τι ὕψιστον καὶ ὅ,τι ἀριστον ἐν πάσῃ ἀνθρώπινῃ
ἐνεργείᾳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φύσει. Ἄν
ὁ τραγικὸς ποιητὴς πρέπει νὰ εἶναι βαθύς φιλοσο-
φος καὶ ἀγαθὸς ἠθολόγος, ὁ ἐποποιὸς πρέπει νὰ εἶ-
ναι πάνσοφος.

Ἐκ τῶν τριῶν προμνησθέντων ποιημάτων ἡ Σο-
φία καὶ ὁ Ἕλληρ τοῦ Πίνδου ἔχουσι κοινὸν ἀμάρ-
τημα τὸ τοῦ μέτρου, προερχόμενον ἐξ ἧς εἴπο-
μεν τάσεως πρὸς μίμησιν τῶν παρὰ πόδας μάλ-
λον ἢ τῶν δοκιμωτέρων παραδειγμάτων, ἀλλὰ δὲ
καὶ ἐξ ἧς κατεδείξαμεν συγχύσεως τῶν διαφορῶν
τῆς ποιήσεως εἰδῶν, ὧν τὸ μὲν λυρικόν, ἀδόμι-
νον, ἀνάγκην ἔχει τῶν στροφικῶν διαληψέων καὶ
τῆς μουσικῆς ἐπανόδου τῶν αὐτῶν ἀρμονικῶν φρά-
σεων· τὸ δὲ ἐπικόν, καθ' ὃ διηγηματικὴν ἔχον τὴν
φύσιν, πρέπει νὰ χωρῇ συνεχῶς καὶ ἐν μακραῖς συ-
στάσει. καὶ, κατ' ὀκταστίχους στροφάς διήρσε

καὶ ὁ Τάσος τὴν ἱερουσιάνην του· ἀλλ' ἐκείναι διὰ μόνης διαστέλλονται τῆς ὁμοιοκαταληξίας, μετρικῶς δ' ἔχουσιν ἴσους τοὺς στίχους, ὧν διὰ τοῦτο δὲν διατέμενται ἡ ἀλληλουχία.

Ἐκτὸς δὲ τοῦτου οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκλεχθῇ εἰς ἐποποιῖαν ἀπροσφώτερος στίχος του ἀκαταλήτου τροχαϊκοῦ διμέτρου ἢ τετραμέτρου· διότι δι' αὐτοῦ ὁλόκληρον τὸ μακρὸν ποίημα ἀπαρτίζεται ἐξ ἀδιακόπου σιγῆς ὁμαθιστῶν χιλιάδων τροχαίων, λυκούτων τὴν ἀκοήν, ὡς ὁ μελαγχολικὸς ἦχος τῶν σαγόνων ἐπιμόνου βροχῆς, χωρὶς μία καὶ παρήγορος συλλαβὴ παρεντιθεμένη, οὐδὲ στιγμῆς νὰ παρέχῃ ἀναψυχὴν.

Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν διάθεσιν τῆς στροφῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὕψην τοῦ λόγου προσέτι ἀμφότερα τὰ ποιήματα ταῦτα συγχέουσι τὸν λυρικὸν μετὰ τοῦ ἐπικοῦ χαρακτῆρος· διότι ἀνάμεσά εἰσιν ἀμφότερα ὕμνων πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἢ τὴν δύσιν, πρὸς τὴν φύσιν, πρὸς τὴν ἔρημον, πρὸς τὸν ἄνεμον, καὶ διαφόρων ψυχολογικῶν δεινοπαθειῶν, εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν καταλληλοτέρων. Δὲν εἶναι δὲ αὐθαίρετος ἡ τοιαύτη εἰς εἶδη διάκρισις, ἀλλὰ πηγάζει ἐξ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ πάσης καλλιτεχνίας, καὶ τῆς υπερτάτης πασῶν, τῆς ποιήσεως, ὅστις ἐστὶ τὸ ἀρέσκειν. Καὶ ὅταν μὲν τις προτείνῃ νὰ μοὶ ψάλλῃ ὕμνον εἰς τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην, διατίθεμαι ἀναλόγως, καὶ τὸν ἀκούω, ἂν θέλω. Ἀλλ' ἂν ὑποσχεθῇ νὰ μοὶ περιγράψῃ ἄνθρωπος, ἢ ἥρωός τις τὴν τύχην καὶ ἔργα, δύναται μὲν νὰ ἐμβάπτῃ τὴν γραφίδα του εἰς τὴν πολύχρουν τῆς φαντασίας πυξίδα, ὅπως ζωηροτέραν καὶ λαμπροτέραν μοι παριστᾷ τὴν εἰκόνα του, ἀλλ' ἀπαιτῶ νὰ μὴ ἀναβάλλῃ τὴν διήγησιν δι' ὀχληρῶν διακοπῶν, καὶ διὰ μακρῆς ἀφηγήσεως τῶν πρὸς ἐμὲ ἀδιαφόρων ἐκστάσεων του. Ἔτι δὲ, ὁ μὲν ψάλλον μεθύει οὕτως εἰπεῖν ἐκ τῆς κύλικος τῆς Μούσης, καὶ ἐν ταῖς παραβολαῖς, καὶ ἐν ταῖς μεταφοραῖς, καὶ ἐν ταῖς προσωπώσεσιν ἐπιτέτραπται αὐτῷ καὶ τι παρὲνθυρον καὶ ἐκδεδρακχυμένον. Ἀλλ' ὁ ἀφηγούμενος πρέπει σωφρονέστερος καὶ ὁμαλώτερος νὰ εἶναι περὶ τὴν ἐκφράσιν, νὰ θηρεύῃ δὲ τὴν σαφήνειαν, καὶ τὸν ἀρμονικὸν συνδυασμὸν τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον.

Τῆς Σοφίας ἡ ὑπόθεσις εἶναι: Νέεα Ἑλληνίς, φυγούσα ἐκ τῆς εἰρκτῆς τοῦ σατράπου τῆς Ἡπείρου, καὶ φεύγουσα τὰς ἐρωτικὰς αὐτοῦ προσφορὰς, διότι ἔμενε πιστὴ εἰς τὸν μνηστῆρά της, ἂν καὶ τὸν ἐνόμιζε τεθνηκότα, καταφεύγει εἰς σπήλαιον, ὅπου ἀπαντᾷ γυναῖκα κηδεύουσαν τὸν υἱόν της. Τὰ λοιπὰ ἄσματα θέλουσι περιλάβει τὰ περαιτέρω.

Ὁ δὲ Ἑλλήν τοῦ Πίνδου εἶναι ὁ Φλώρος, συζῶν, ἐν τῷ Πίνδῳ, ὡς φαίνεται, μετὰ τῆς ἐρωμένης του Εὐφροσύνης, ὅπερ, ὡς καὶ τῶν ἄλλων, ὅσους προανφεράμεν, ἐραστῶν αἱ σχέσεις, φαίνεται διαβάλλον ὁ πωσοῦν τὰ ἦθη τῶν συγχρόνων ποιητικῶν ἡρώων καὶ ἡρωίδων. Ἐν ἀπουσίᾳ ποτὲ τοῦ Φλώρου, ἤρπασε τὴν Εὐφροσύνην ὁ Σατράπης τῆς Ἡπείρου. Ὁ Φλώρος ζητῶν αὐτήν, ἔρχεται εἰς τὸ καλλίον γέροντος ἱερέως. Ἡ δ' Εὐφροσύνη, ἀντιστάσα εἰς τὸν ἄρπαγα, καὶ φυγούσα ἐκ τῆς εἰρκτῆς, εἰς τὴν ἐρήφην, ἔρχεται καὶ αὐ-

τὴ εἰς τὸ αὐτὸ καλλίον. Ὁ ποιητὴς ὑπόσχεται συνέχειαν καὶ ἄλλων ἁσμάτων, ἐν οἷς δὲν ἐννοοῦμεν τί δύναται νὰ προσθέσῃ μὴ καταστρέφον τὴν ἐνότητα· διότι, ἀφ' οὗ οἱ ἐρασταὶ ἐχωρίσθησαν, καὶ ἔπειτα πάλιν ἠνώθησαν, τί ἄλλο ἐναπολείπεται; Παράδοξον δὲν εἶναι ὅτι αἱ δύο ὑποθέσεις συναντῶνται ἐν τῇ ἄκρᾳ αὐτῶν ἰσχυρότητι· ἀλλὰ παραδοξότερον, πῶς ἐπὶ τοιαύτης ἰσχυρῆς ὑποθέσεως, ὁ μὲν τῶν ποιητῶν κατώρθωσε νὰ πλέξῃ πεντακοσίους, ὁ δ' ἕτερος ἐξακοσίους τεσσαράκοντα ὁκτώ στίχους. Ἀλλὰ παρὰ τὰς σπανίας ιδέας πυργοῦνται λέξεις ὀγκώδεις, καὶ πλημμυροῦσι περυστημένοι ὑπερβολαί, καὶ φράσεις καὶ εἰκόνες συγκρούονται, καὶ πολλαὶ εἰσιν αἱ ἀνατολαὶ καὶ αἱ δύσεις, καὶ αἱ ὁρόσοι καὶ αἱ αὐγαὶ καὶ οἱ ἄνεμοι, καὶ πολὺς ὁ πάταγος καὶ ὁ βόμβος, ὀλίγη δὲ ἡ οὐσία, καὶ ἔτι ὀλιγωτέρα ἡ γνησία ποιησις.

Εἰς τὴν πρώτην ἀμέσως στροφὴν τῆς Σοφίας λέγεται ὅτι

« Ἴπτατο εἰς τὸν αἶρα ὁ καλλίκομος Ἀπόλλων, »

ὅπερ μεθερμηνευόμενον δηλοῖ ὅτι ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, διότι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σατράπου τῆς Ἡπείρου Ἀπόλλων δὲν ὑπῆρχε, καὶ ὅταν δὲ ὑπῆρχε, ποτὲ δὲν ἵπτατο. — Ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα ἐπιφέρεται

« καὶ ἐν ᾧ ἐπορφοροῦτο τῆς Ἀνατολῆς τὸ μέρος, »

ὅπερ ὁμοῦς συμβαίνει φυσικῶς πρὶν ἢ ὁ καλλίκομος Ἀπόλλων ἀναβῇ εἰς τὸν αἰθέρα. Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ πρώτῃ στροφῇ,

« Τῆς δὲ γῆς τὰ ὄρη πάντα, γίγαντες σκελεθρωμένοι, ὀρθὴν ἔειπον τὴν κόμην, ὑπὸ πάχνης ἐστερμένην, »

ὅπου παρατηρητέον ὅτι πάντα τὰ ὄρη τῆς γῆς δὲν εἶναι γίγαντες, καὶ ἂν οὕτως ὀνομασθῶσι τὰ Οὐράλια καὶ αἱ Κορδιλέραι, πυγμαῖοι ἔσονται ὁ Ἰμμηττός καὶ ὁ Βρυλησσός· ἔπειτα δὲ ὅτι ὁμοίως δὲν εἶναι πάντα τὰ ὄρη ἐσκελεθρωμένα, ἀλλὰ μόνον τὰ ἔχοντα πετρώδεις καὶ γυμνάς τὰς πλευράς. Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτά εἰσι φαλακρά, δὲν ἔχουσι κόμην, ὅπλα δὲ δάστη, ὡς ἐκλαμβάνω. Τί ἐστὶ δὲ ὅτι ἔτεινον τὴν κόμην ὀρθήν; τὴν ῥίπτουσιν ἄρα ἐνίοτε καὶ λυτὴν εἰς τοὺς ὤμους των; Τέλος δὲ ἡ πάχνη ὑγραίνει, λευκαίνει, ἀλλὰ πῶς ἡ πάχνη λαμβάνει στέμματος σχῆμα, πῶς στέφει τὴν κόμην;

Κατωτέρω:

« Ἀλλὰ τίς φωνὴ γλυκεῖα τὸν φρικτὸν πύργον πρᾶυνει; »

Ἀλλ' ἠκούσθη ποτὲ πρᾶυνόμενος πύργος; Ἡ δὲ φωνὴ ἥτις τὸν πρᾶυνει, εἶναι φωνὴ κόρης, ἥτις παραβάλλεται συγχρόνως πρὸς ἄγγελον τοῦ Παραδείσου καὶ πρὸς χάριν τῶν χαρίτων ὡραιότεραν,

« κατοπτρίζουσιν τὰ κάλλη εἰς τὸν ἐκθαμβὸν αἰθέρα, » ὅπερ, ἂν τι σημαίνῃ, φαίνεται καὶ σκατεῖνόν· καὶ τέλος πρὸς γλυκύν κόκνον τῆς θαλάσσης (ἐν ᾧ οἱ κύκνοι εἰσὶ λιμνοδίαίτοι), ἀναβαίνοντα καὶ εἰσδύοντα εἰς τὰς σιγαλὰς ἐκτάσεις, περὶ οὗ δύναται νὰ ζητηθῇ, τίνας εἰσὶν αἱ σιγαλαὶ αὐταὶ ἐκτάσεις, καὶ πότε ἀναβαίνει εἰς αὐτάς ὁ κύκνος, ὅστις οὐδαμοῦ ἀ-

ναθαίνει, καὶ κατὰ τί ἡ Σοφία ὁμοιάζει τὸν εἰς τὰς σιγαλὰς ἐκτάσεις ἀναβαίνοντα καὶ εἰσδύοντα κύκλον;

Ταῦτα κείσθωσαν ὡς παραδείγματα, ὀλίγα ἐκ πολλῶν· διότι πᾶσα στροφή ἀναλυομένη, εἰς ἐντελὺς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα φέρεται.

Τὰ αὐτὰ δὲ περίπου ἐλαττώματα τοῦ λόγου παρατηροῦνται καὶ ἐν τῷ Ἑλληνι τοῦ Πίνδου, ἐν ᾧ ἡ γλῶσσα εἶναι μὲν μᾶλλον ἐπιμελετημένη, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὀγκωδεστέρα. Ἡ πρώτη στροφή ἔχει οὕτω:

“Νῦν, ἡμέρα, ζεύγος ἵππων πτερωτῶν, ἑτεροχρόων, τὸν ἀέρατον τοῦ χρόνου δίφρον ἔλκουσιν ἀήρῳ, καὶ ὀπίσω ἔχουσιν ἄλλο δὲν ἀφῆνουςιν, ἢ μόνον τὴν σκιάν τοῦ παρελθόντος, τὴν σκιάν νεκρῶν αἰώνων, ἣτις φεύγουσα τῶν τάφων τὴν ἐχέμεθον σκοτίζει, εἰς τοῦ πνεύματος τὴν νάρκην, εἰς τοῦ νοῦ τὴν ἡρεμίαν, διηγείται τὴν μεγάλην

τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τῶν νεκρῶν αἰώνων πάλιν.

“Ὅλα ταῦτα φαίνονται δηλοῦντα, ὅτι παρέρχονται αἱ ἡμέραι, καὶ μένει μόνῃ ἡ μνήμη των. Ἀλλὰ ἔστω ὅτι ἡ νῦν καὶ ἡ ἡμέρα εἶναι ζεύγος πτερωτῶν, διότι παρέρχονται (καὶ τί δὲν παρέρχεται;) προσέτι καὶ ἑτερόχρουν. Ἀλλὰ διατὶ εἶναι ζεύγος ἵππων; Ἐλκουσιν δὲ τὸν δίφρον τοῦ χρόνου· ἀλλὰ τὸ ἀήρῳ τί ἄλλο θέλει ἢ ν’ ἀπαρτίσῃ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν; Πῶς δ’ αἱ ἡμέραι δὲν ἀφῆνουςιν ἔχουσιν ἄλλο ἢ τὴν σκιάν τοῦ παρελθόντος; Ἀλλ’ ὅλα τὰ γινόμενα καὶ ἀπογινόμενα ἐν τῇ γῇ, ὅλα τὰ ἐγείρουμένα καὶ καταδαφιζόμενα δὲν εἶναι ἔχνη τῆς παρόδου τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν; Ἐπειτα δὲ ἡ σκιά τοῦ παρελθόντος, ἡ σκιά τῶν νεκρῶν αἰώνων, ἣν ἀφῆνουςιν αἱ ἡμέραι, φεύγει τὴν ἐχέμεθον σκοτίζει τῶν τάφων, καὶ διηγείται τὴν πᾶσιν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τῶν νεκρῶν αἰώνων. Ἄν αἱ λέξεις αὗται περιέχωσι τινὰ ἐννοίαν, τὸ πνεῦμα δὲν δύναται νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ ἀκόπως, εἰς τὴν ποιήσιν δὲ τὸ πνεῦμα θέλει νὰ τέρπηται καὶ ὄχι νὰ κοπιᾷ. — Εἰς τὴν δευτέραν δὲ στροφήν τὸ αὖτ’ ἔαρ φέρον στέμμα δάφνης (διατὶ δάφνης, ἣτις θάλλει δι’ ὅλου τοῦ ἔτους); μύρτου καὶ ναρκίσσου, εἶναι φίλος ἄγγελος τοῦ (ἀπὸ τὸν παράδεισον) ἐξορίστου θνητοῦ, καὶ ὁ ἄγγελος οὗτος ψάλλει τὰ κάλλη τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ δάφνη δὲ καὶ ἡ μυρσίνη ἐπανέρχονται καὶ εἰς τὴν τρίτην στροφήν, στέφουσαι τὴν φύσιν, ἣτις κρατεῖ σκῆπτρον, ἔχουσα ὑπὸ πῆκον τὸν Πίνδον, ὅστις χύνει ἄρωμα λατρείας. — Λέξεις καὶ πάλιν λέξεις, καὶ στόμφος καὶ σύγχυσις.

Τὸ τρίτον τῶν ἐπῶν τούτων, *Ἡ Μνήμη τῶν Ἰωαννίνων*, εἶναι διὰ στίχων ἀνομοιοκαταληκτῶν, ὅπερ, προκειμένου περὶ μετρικῆς στιχουργίας, ἀφαίρει τὰ ἐννέα δέκατα τῶν δυσχεραίων αὐτῆς. Καὶ ἐννοοῦμεν μὲν τὴν ἐπιτηδεύσιν τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ὅταν πρόκειται περὶ εἰσαγωγῆς τῶν προγονικῶν μέτρων, ἢ περὶ ἀκριβοῦς μιμήσεως τοῦ ὅρους τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων. Ὅταν δὲ ἄνευ τούτων, τοῦ κοινοῦ καὶ πεπατημένου στίχου χρῆσιν πονοῦμενοι, γυμνώμεν αὐτὸν τῆς ὁμοιοκαταληξίας, τότε κύσμημα τῇ ἀκοῇ σύνθητες καὶ προσφιλεῖς ἀφαιροῦμεν, οὐδὲν ἀντάξιον ἀντικαθίστωντες, καὶ ἀδυναμίας στιχουργικῆς δικαίαν ὑπόνοιαν δίδομεν.

Τὸ ποίημα τοῦτο ἐκρίθη προτιμώτερον τῶν δύο προηγουμένων, καὶ ὑπερτερεῖ ἐκείνων κατὰ τινὰς ιδιότητας, αἵτινες ὁμῶς εἰσὶ δευτερευούσης τάξεως, οὐδ’ ἀπαρτίζουσι τὴν ἀληθῆ ποιητικὴν ἀξίαν. Ἡ μὲν τῶν ιδιοτήτων τούτων εἶναι ὅτι ὁ μῦθος, μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐζητημένος καὶ διεσκευασμένος, ἔχει οὐχὶ μὲν λίαν ἐντεχνον, ἀλλὰ πῶς ἀρτιωτέραν τὴν πλοκὴν καὶ λύσιν. Καὶ ἐνταῦθα ὁ Σατράπης τῆς Ἡπείρου ἀρπάζει κόρην, Εὐφροσύνην καὶ ταύτην, θυγατέρα τοῦ φίλου καὶ εὐνοουμένου τοῦ Λάμπρου, ἐρωμένην δὲ τοῦ νέου Γιαννάκη, ὅστις ἔγινε ληστής ἀφ’ οὗ ὁ σατράπης εἶχε φονεύσει τοὺς γονεῖς του. Ὁ σατράπης τὴν ἐγκλείει εἰς πύργον, ὅθεν αὐτὴ ἐξ ἀπελπισίας κρημνίζεται εἰς τὴν λίμνην καὶ πνίγεται. Ὁ πατήρ της, ἐκδίκησιν πνέων, καὶ ἐπερχόμενος νὰ φονεύσῃ τὸν σατράπην, ἀπαντᾷ τὸ πτώμα τῆς θυγατρὸς του, καὶ ἀποθνήσκει ἀπὸ πλῆκτος. Ὁ δὲ μνηστήρ της, τραυματισθεὶς ἐπὶ τῆς ἀρπαγῆς της, λαμβάνει παρὰ τοῦ σατράπου ψευδεῖς ὑποσχέσεις ὅτι θέλει τῷ ἀποδοθῆ ἡ νέα, φέρεται πρὸς αὐτὴν νεκράν, καὶ ἀποθνήσκει ἐπίσης. Περίεργον δ’ ἐπισόδιον εἶναι, ὅτι πρὶν ὅλων τούτων, καὶ εἰ καλῶς τῶν πραγμάτων ἐχόντων, ὁ Γιαννάκης ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἂν αὐτὸς ἀποθάνῃ, ἡ Εὐφροσύνη ἡμπορεῖ νὰ νυμφευθῇ ἄλλον, ἂν καὶ αὕτη διαμαρτύρηται περὶ τοῦ ἐναντίου, ἀποφασίζει νὰ τὴν φονεύσῃ, καὶ μόνῃ ἡ ἀρπαγὴ τοῦ σατράπου τὴν σώζει τῆς μηχανῆς του, ὑπερ ὅμως δὲν τὴν ἐμποδίζει νὰ τὸν ὀνομάζῃ πάντοτε « χρυσὸν τῆς Γιαννάκης ». Ἡ γλῶσσα τοῦ ποιήματος τούτου εἶναι χυδαίως δημώδης, ὡχρὰ καὶ ἡκιστα γραφικὴ, ἐστερημένη τῆς ἀκατεργάστου ἀλλὰ καὶ νευρώδους ἐκείνης χάριτος τῆς διαλέκτου τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, ἣτις φαίνεται ἀποπνέουσα τὸν ὀρεινὸν θύμον καὶ τὴν ἐλάτταν· μὴ γινώσκει δὲ εἰς τοὺς πεπατημένους τύπους ἐνίοτε καὶ καθυρωτέρας ἐκφράσεις, ὡς; *Καὶ σὺ ζῶντος ἀντὶ ληστοῦ. Θὰ δυνηθῶν τῇ ὕβρι. Οὕτω. Ἰδοὺ, δὲν ἐκτελεῖται, τὸν εὐγενῆ, καὶ ἄλλα ὅμοια.*

Ἡ δὲ ἄλλη τοῦ ποιήματος τούτου ιδιότης, ἣτις καθ’ ἑαυτὴν μὲν εἶναι ἐλάττωμα, συγκριτικῶς ὁμῶς πρὸς τὰ προηγούμενα ποιήματα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προτέρημα, εἶναι τὸ μέχρι πτωχείας ἀκόσμητον τοῦ λόγου, ἀποβαίνοντος εἰς ταπεινὴν πολλὰκις πεζολογίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τούτου ἐδάφους, ἂν καί τι ποῦ φύηται μικρὸν ἀνθούλιον, καὶ τοιούτων δὲν στερεῖται ἐνιαχοῦ ἡ ἐστιχουργημένη αὕτη διήγησις, δύναται τοῦτο νὰ ἐλκύσῃ τὴν ὄψιν, ὅπερ ἀδύνατον ἐν ταῖς ἄλλοις ἐκείνοις πεφυρημέναις ποιήμασι, μεταξὺ τῶν ὁρέων καὶ τῶν κοιλάδων καὶ τῶν γιγάντων καὶ τοῦ χάους καὶ τῶν αἰθέρων. Ὁ ποιητὴς τῆς Λίμνης τῶν Ἰωαννίνων δι’ ἀνωρύμου αὐτοῦ ἐπιστολῆς πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν, διεδῆλωσεν αὐτῇ ὅτι εἶναι ὀκτωκαιδεκάτης νεκρίας, ὅπερ ἴσως ἐδύνατο νὰ διαθέσῃ ἐπιεικέστερον αὐτὴν, ἀρρωσάν πρὸς τὴν ἑλικίαν του. Ἀλλ’ ἡ ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά. Ἄν τὸ λυπηρότερον μέρος τοῦ καθήκοντος αὐτῆς ἐκπληροῦσα, κατὰ τὴν βῆτην ὑπὸ τοῦ δωρητοῦ ἐκφρασθεῖσιν εὐχὴν, καταδεικνύη κατὰ τὴν κρίσιν

αὐτῆς οὐ μόνον τὰς ἀρετὰς τῶν ἀριστευόντων, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἡττων ἐπιτυχῶν ποιημάτων, νομίζει ὅτι διὰ τούτου οὐχ ἡττον ὑπερτερεῖ τῇ ἐθνικῇ φιλολογίᾳ, ἔτι δὲ καὶ τοῖς θιασώταις αὐτοῖς, τοῖς μὲν προόδου δεκτικῶς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν καὶ τὰς ἐπιπροσθούσας ὑφάλους ὑποδεικνύουσα, τοῖς δὲ μάλιστα ἀποπειρωμένους τῆς ἀνόδου τοῦ Ἑλικῶνος ἀντικρυς ἀποσπᾶσθαι πρὸ πάντων ὁμῶς οὐδόλως μεταμελεῖται ὅτι μετριάξει τὸ θάρρος τῶν νεωτέρων, καὶ τῶν οὐπω τὰς τῶν σχολείων ἑδρας καταλιπόντων· διότι αἱ Μοῦσαι εἰσι ζηλότυποι, καὶ θέλουσιν, ἢ τῆς ποιήσεως ὡς καὶ ἡ τῶν ἐπιστημῶν, ἀπερίσπαστον τῶν ὁπαδῶν αὐτῶν τὴν λατρείαν· καὶ εἰσὶ μὲν κόσμος καὶ ἀναφυχὴ ἀνθὴ τινὰ ποιήσεως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐμβριθεστέρων σπουδῶν παρέργως δρεπόμενα, ἀλλ' ἡ σπουδαία τῆς ποιήσεως καλλιέργεια πρὸ τῆς περατώσεως τῆς ἐγκυκλίου ἀγωγῆς, καὶ αὐτὴν βλέπτει καὶ κολοῦσι, καὶ τὴν ποίησιν στερεῖ τῶν μετὰ ταῦτα χρησιμωτέρων τῆς ἐροδίων. Ἡ ποίησις εἶναι τὸ ἄνθος τὸ φερόμενον ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς γνώσεως.

Μετὰ τὰ τρία ταῦτα συγγενῆ ποιήματα, τάττομεν δύο ἕτερα, ἐπὶ μείζονα ἔχοντα τὴν προσάλληλον σχέσιν. Ἐπιγράφονται δὲ ταῦτα τὸ μὲν: ἡ 25 Ἰανουαρίου 1853, ἐξυμνοῦν τὴν εἰς Ἑλλάδα πρώτην ἔλευσιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος, τὸ δὲ: Τὸ δῆμιον τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1853. Ὑπάρχει δὲ τοσαύτη ἡ μεταξὺ αὐτῶν ἀδελφικὴ ὁμοιότης, ὥστε καὶ ὁ πατρικὸς τύπος ἐν ἀμφοτέροις, εἰ καὶ ποικιλλόμενος, ἀλλ' οὐχ ἡττον ἀναγνωρίζεται· ἡ ζωηρότης δηλαδὴ τῆς φαντασίας, καὶ τῆς καρδίας ἡ εὐαισθησία, καὶ τὴν τρυφερά περιπάθεια περὶ τὴν ἀντίληψιν, καὶ τῆς τέχνης ἡ φιλόκαλος γνώσις. Εἰσὶ δὲ ἀμφότερα γεγραμμένα εἰς τὴν αὐτὴν ἀπαράλλακτον γλώσσαν, τὴν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὴν νεωρῶδη ἐκείνην καὶ ἐναρμόνιον, ἣν αὐτομάτως λαλεῖ ἡ ποίησις, ὅταν θέλῃ νὰ κρούσῃ τὴν ἀφελῇ λύραν τῶν ὀρεσιβίων Τυρταίων, μὴ ἀπηλλαγμένην ὁμῶς καὶ τινῶν ἀνωμαλιῶν, οἷον χρήσεις ἢ ξένων ἢ ἐλληνικωτέρων τινῶν λέξεων. Ἐκ τῶν δύο ἀδελφῶν (διότι ἡ συγγένεια μᾶς φαίνεται ἀναμφισβήτητος), ὁ πρωτότοκος κατὰ πάντα λόγον ὑποχωρεῖ εἰς τὸν δευτερογενῆ. Καὶ πρῶτον μὲν κατὰ τὴν ἐκτασιν, διότι οἱ στίχοι τῆς 25 Ἰανουαρίου, ἀντιγραφέντες ὡς τοῖς τοῦ ὀναίρου, ἀπαρτίζουσι μόνον διακοσίους ἐνενήκοντα δεκαπεντασυλλαβούς ἀνομοιοκαταληκτοὺς, ὥστε, ἄνευ τῆς ἀδελφικῆς ἐπικουρίας οὐδὲ κἄν ἐδύναντο νὰ γίνωσι δεκτοὶ εἰς τὸν διαγωνισμόν, ἐν ᾧ οἱ τοῦ ἄλλου ποιήματος συμποσοῦνται εἰς 589. Τοῦτο ἀρχεται διὰ τῶν ἀκολουθῶν στίχων:

« Ἀνοίχτε τὰ παράθυρα νὰ πάρω, ἀνοίχτε, ἀέρα,
νὰ ἰδῶ τοῦ ἡλίου τὴν γὰρ, νὰ ἰδῶ καὶ τὴν Ἀθῆναι·
ὄνειρο μὲ βασάνισε στὰ ἡμερώματά μου·
τρέμουν τὰ φυλλοκάρδια μου· στὰ ἔχω ἰδωμένα. »

Ἀπαντῶνται δ' ἐν αὐτῷ εἰκόνες καὶ σκιναὶ ἰσχυρόταται, καὶ ἀξίαι τῆς γραφίδος τοῦ Δάντου. Τὸ μέρος τοῦ ᾄδου ὅπου εἰσὶ καταδεδωκασμένοι οἱ προδόται καὶ ὀλετῆρες τῆς πατρίδος, περιγράφεται οὕτως:

« Σὺν τὸ γράκι τὸ ἄγριο χουμὲ ν' ἀσπάσῃ ὀρνίθι,
μὲ τόση, μοῦ ἐράνηκε, κινούμε ὀγληγορῶσα.
Ἀπὸ τὸ χέρι μὲ κρατεῖ, εἰς χῶμα δὲν πατοῦμε·
σαῖτα σὺν πηγαίνουμε. Ἀπὸ ζερβιά μ' ἀκούω
κλαφομανιῶ, φωναῖς πολλὰς, κουνουντὸ ἀλύσων,
γλώσσας φωτῆς ὑψώνονται, πυρὸς πελάγῃ ἀφρίζουν,
ἐπὶ τὴ φλόγα ἀνθρώποι κολυμβοῦν, μὲ τὸ τοῖχος παλεύουν,
τὸ πῦρ ποῦ χύνει τοὺς ἀρούς, καὶ λόγια γαργαρίζει·
Παίρνει τ' αὐτὶ μου ταῖς μιλιαῖς, κ' ἦτον κακαῖς βλασφημίας »

Ἀνάθεμα τοῖς αἵτοις μας, πατέρα καὶ μητέρα!
νὰ μὴ εἶχε φέει ἀνγερινὸς, νὰ ἔχε καὶ ἡ χεῖς,
παρὰ ποῦ γεννηθήκαμε ἐς τὸν ἥλιο τῆς ἡμέρας.
Ἐχάθηκα! ἀγέννητος νὰ ἦθελε βρεθοῦμε! »

Λυπηρὸν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν καὶ ἄλλας ἐπὶ ὠραιότερας περικοπὰς. Ἀλλὰ, ἐν ᾧ τοῦ ὁλοῦ ποιήματος ἡ τάσις ἐστὶν ἠθικωτάτη, καὶ πολλὰ κοινωφελέστατα καὶ πατριωτικώτατα ἐκτίθενται ἐν αὐτῷ, εἶναι ὁμῶς καὶ ἐμπλεῖον ἀκινήτων μερῶν, δυναμένων, ἀν οὐχὶ ν' ἀναξέσωσιν, ἀλλὰ κἄν ν' ἀναπολήσωσι πληγὰς ἐφ' ὧν πάντες συμφέρον καὶ καθήκον ἔχομεν, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς αἰνίττεται, νὰ σῶμεν τὸν πέπλον τῆς λήθης καὶ τῆς ἀφίσσεως.

Ἀπὸ τοῦ σοδαροῦ καὶ κατηφορῶν τούτου ποιήματος στρεφόμεθα πρὸς ἕτερον εὐτράπελον ὄλον καὶ εὐχαρί, τὸ ἐπιγραφόμενον *Γραμμομαγία*. Τοῦτο, ἥρωικωμικὸν ὄν καὶ ἐπαγγελόμενον, βαίνει ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ ἄλλατε ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐξόχως ἐπαινεθέντος Στράτη Καλοπύχην. Καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὐτοῦ εἶναι ἀστεία ἐν ὄλοι. Εἰς τὴν ἐπέκλινσιν τοῦ ποιητοῦ ἐπινεύσασα ἡ Μοῦσα, κατέρχεται πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ θαύματος μεταμορφῶ αὐτὸν εἰς μὺν (ποντικόν), καὶ καταβιβάζει αὐτὸν εἰς τὸ ὑπόγειον τῆς χήρας Πιπελιῶς, κατοικοῦμενον ὑπὸ ὄλου ἔθνους μυῶν. Ἀρχαῖος εἶναι ὁ πόλεμος μεταξὺ τῆς γράας οἰκοδεσποίνης καὶ τῶν θηρίων τούτων. Πρὸ εἰκοσι ἥδη ἐτῶν ἠθέλησε νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτὰ διὰ φαρμάκου, ἀλλὰ κατὰ λάθος γευσάμενος τούτου αὐτὸς ὁ σύζυγος αὐτῆς, κατέτρεψε τὸν βίον οἰκτρῶς. Ἐκτοτε οἱ μὺς κατέκτησαν τὴν οἰκίαν, καὶ νοχθημερὸν βασανίζουσι τὴν γράαν, ὥστε αὐτὴ μὲν σύμμαχον καὶ μυθεῖραν ἔχουσα τὸν Σεργιάδην, πολιορκητικὰς δὲ μηχανὰς τὰς παγίδας καὶ τὰς μυάγας, διαλογίζεται τὴν καταστροφὴν τῶν ἐχθρῶν τῆς, οἱ δὲ μὺς παρασκευάζονται σπουδαίως εἰς ἄμυναν. Ὁ ποιητὴς ἀκούει ἕνα μὺν Δημοσθένην ἀγορεύοντα εἰς τὴν τῶν μυῶν ἐκκλησίαν, εἰτα δ' ἐρωτικὰς σχέσεις συνδέσας μὲ τινὰ ποντικὴν νεάνίδα, ἐκλέγεται, προτάσει τοῦ πενθηροῦ του, πρέσβυς πρὸς τοὺς κῶνωπας ὑπὲρ συμμαχίας. Καὶ τὸ μὲν μέρος τῆς μάχης αὐτῆς, ἐξ 763 στίχων συνιστάμενον, ἐλλείπει· ὑπάρχουσι δ' οἱ ἀκροτελεύτιοι στίχοι, ἐξ ὧν μανθάνομεν ὅτι ἀπέθανεν ἡ Πιπελιῶ, τρομάξασα, διότι μὺς εἰσεπήδησιν εἰς τὸν κόλπον τῆς· ὅπου παρατηρητέον ὅτι ἡ λύσις οὐδόλως πηγάζει ἐκ τῆς δέσεως, ἥτοι ἐκ τῶν συμβάντων τῆς μάχης, διότι ὁ μὺς ἐδύνάτο νὰ περῇ εἰς τὸ στήθος τῆς γράας ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων στίχων, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος νὰ εἶναι αὐτὸ τὸ τέλος του.

Στίχον ὁ ποιητὴς παρεδέχθη τὸν τοῦ Στράτη, ἥτοι τὸν τρίμετρον ἰαμβικὸν ἀκατάληκτον, ὥστε τάτ-

τάται μετ' ἐκείνων οἷς εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται, ὡς ἀγωνιζομένοις, καὶ δι' εὐφυν ἔργων συντελοῦσιν εἰς τὴν ὅσον ἐνεστὶν ἐπανάκαμψιν τῶν ἀρχαίων μέτρων εἰς τὴν ποίησιν ἡμῶν. Καὶ λέγει μὲν πού περὶ ἐαυτοῦ ὁ ποιητής:

Κοτὺλῃ δ' ὅν κατέφαγον τὸν Ὀμηρον,
τὸν Σοφοκλέα κ' Εὐριπίδην, καὶ θερμὸς
τῶν μέτρων τῶν ἀρχαίων ζήλωτής εἰμι.
Ἀπλῶς δ' εἰπεῖν τῆς Ἰπποκρήνης μονοῦ
ἀπάσης ἀπνευστὶ ἐμφορησάμενος,
καὶ ἐν τοῖς Κασταλείοις νάμασιν ἀπολουσθεῖς
κηλὶδα πᾶσαν καταληκτικὴν ἐγὼ,
αὐτόχρημα Φαιδολήπτὸς σοὶ πρόκειται.

Ἄν ὅμως καὶ κατέφαγε τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς, ὡς τῷ ὄντι ἐξ ὅλου τοῦ ὕφους τοῦ φαίνεται, ἀλλὰ δὲν ἐξω-
κειώθη ἐντελῶς καὶ τὸν στίχον αὐτῶν, καὶ τὸ ὡτίον
πολλάκις τὸν ἀπατᾷ, καὶ εἰς συνεχῇ τὸν παράγει
μετρικὰ σφάλματα. Οὕτω πάμπολλοι τῶν στίχων τοῦ
βραχυκαταληκτοῦσι ἢ πλεονάζουσι κατὰ πόδα, ὡς
τοῦ πρώτου παραδείγματα τὰ:

Ἐπαδὼν προὔπτος κίνδυνός τις ἦ . . .
οὐ μὲν τοι ταῦτα ἔπραττον ἡμῶν . . .
νῦν μὲν πρὸς νότον, νῦν δὲ πρὸς βορρᾶν . . .

Τοῦ δὲ δευτέρου

Καὶ ἐν τοῖς Κασταλείοις νάμασιν ἀπολουσθεῖς . . .
ἐπιμαχίας τε καὶ συμμαχίας ἱερᾶς . . .
ὡς τίμιος, εὐκρινὴς καὶ εὐσυνειδήτος . . .

Ἐκτὸς δὲ τούτου πάμπολλοι στίχοι δὲν ἔχουσι
τὴν ὀρθὴν τομὴν ἢ τὴν πενθημιμερῇ καὶ ἐφθημιμε-
ρῇ, ἀλλὰ τέμνονται ἐν τῷ μέσῳ εἰς δύο διμέτρους
βραχυκαταληκτοὺς, ὡς:

Ἠσιέθημεν λοιπὸν — ἀνίσχοντες εἰς γῆν . . .
ἢ γραῖα Ἀλδίων — ἀπόστολον νηῶν . . .
ἀπὸ τοῦ βήματος — κατὰ τοῦ Πάρκερος . . .
Ἐνὸς δ' ἀσβεστός — εὐθὺς πῶς ἦναψε
ἀγάπης κ' ἔρωτος — κ' εὐθὺς προσέειπεν . . .

Ἡ δὲ γλῶσσα, πλὴν ὅπου ἡ Πιπελὼ ὁμιλεῖ, εὐ-
στοχώτατα καὶ ἀκριβοστάτα χυδαίζουσα, εἶναι κα-
θαρωτάτη, ἐκλεκτὴ καὶ ἐντεχνος, πολλαχοῦ ὅμως
ὑπὲρ τὸ δέον καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἀρχαίζουσα, χωρὶς
τοῦτο ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιστάσεων, νὰ προσ-
θέτῃ τι εἰς τὸ κωμικὸν καὶ γελοῖον, καὶ ἐνίοτε
φουκατίας ἐπαναλήψεις τινὰς παραβλέπουσα κατὰ
τὰ ἄλλα δὲ εἶναι ζωνρὰ, εἰκονικὴ, καὶ εἰς ποίησιν
πρέπουσα. Εἰς χαρακτηρισμὸν τοῦ γλωσσικοῦ χαρα-
κτῆρος κείσθω τὸ τεμάχιον τοῦτο, ἐν ᾧ οἱ δύο πρέ-
σβεις ἔφθασαν εἰς γῆν

α τὴν τῶν Κωνωπίων, ἥτις παρὰ μὲν μουσὶ
καλεῖται κωνωπία, οἱ δὲ ἄνθρωποι
Χασέκειον καλοῦσι κῆπον καὶ βοτανικόν.

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πρέσβειων,

. . . ὁ Μυσχάρης ὅλως ἄπειρος
Τῶν κατὰ τοὺς ἀνθρώπους: (οἷτινες οὐδὲν
Ἐλευθερον ἀφίνασιν ποτ' εἰς τοὺς μῦς
Χωρίον ἢ καὶ εἰς τοὺς Κωνωπας, ἀλλὰ
Τὰ πάντα νὰ καρπῶντ' οἱ ἀπληγέτατοι
Ἐπιθυμοῦσιν) εἰς χωρίον γῆς ἐκεῖ
Κεκαλλιεργημένον καλῶς ὠρμησεν
Ἀφρόνως ἐγὼ δὲ τὸ ἐπικίνδυνον
Ἀσκήπτου τόσον συντορίων διαγωγῆς

Πτερύοντα προσηύδων αὐτῷ ἔπεια·
· Ἀφραίνεις, ὦ Μυσχάρης διευτρεπὲς,
Πεδίοις βοτανικοῖο τοῦδ' ἱόν
Μὰλ' ἐνθα τε καὶ ἐνθα, βεβηλόων τε
Ἀσκληπιοῖο δάπεδον τόδ' ἱερόν.
Μὴ σέ που, μέλει, ζαθέου κῆποιο,
Δεινὸν ὄμμα σοφοῦ Ὀρφανίδας
Ἦ νῦν ἐπιδύοντα κίχρη ἢ ποτε
Ἰόντα αὖτις ὕστερον, μὴ νύ τοι οὐ
Πιθῶ τ' ἐπέων ἤδ' ἴς οὐ χραίσμη τοι
Δυδὴ λιγαῖά τ' ἢδ' ἐπέων κράνεια!

Καὶ ὅτι μὲν φιλολόγος εἶναι ὁ ποιητής, τοῦτο εἶ-
ναι πρόδηλον, ἀλλ' εἶναι ἐν ταύτῳ καὶ λογάφι-
λος, ἐνίοτε μέχρι λαλιᾶς ἐπιπολαίου προβαίτων
(Στοβ.). Τῶντι τὸ ποίημα τοῦτο ἀποδεικνύει ἐναρ-
γῶς τὸν κίνδυνον τῆς χρήσεως τοῦ τριμέτρου ἱαμβι-
κοῦ, οὐχὶ ἐν τῷ ὄρματι, ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις,
ἀλλ' ἐν μακροτέροις ποιήμασι· διότι τὸ λεχόμενον
καὶ οὕτως εἰπεῖν λογαροδικόν τῆς ἀρμονίας αὐτοῦ,
παρασύρει τὸν κάλαμον τοῦ ποιητοῦ εἰς ἀχανῆ ἱαμ-
βων ὡκεανόν, καὶ ἐν τῇ πεζῇ ἀποθαινούσῃ πολυλο-
λογία ἀναλύεται τὸ ἅλας τῆς εὐφύας καὶ τὸ τοῦ
σκώμματος δραστηκόν, καὶ ἀποπνίγονται αἱ ιδέαι.

Τοῦτο εἶναι τὸ πρώτιστον ἐλάττωμα τοῦ παρόν-
τος πονήματος, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ποιητής φαίνεται ἐαυ-
τῷ συγγινώσκων, ὅταν εἰρωνικῶς λέγῃ:

« τῆς συντορίας μου
πολλὰ οἱ ἀναγνώσται ἔχουν δείγματα »

Ἀλλὰ δὲν φαίνεται θεωρήσας αὐτὸ τοσοῦτον σπου-
δαῖον, ὥστε καὶ νὰ τὸ διορθώσῃ, οὐκ ὀρθῶς κρίνων·
διότι τοῦτο ἀφαιρεῖ ἀληθῶς τὸ πλεῖστον τῆς ἀξίας
τοῦ ἄλλως ἐπαινετοῦ τούτου ποιήματος. Μακρογο-
ρίαν δὲ λέγοντες, δὲν ἐννοοῦμεν τὴν τοῦ ὅλου ποιή-
ματος ἔκτασιν, οὔτε τὰς συνεχεῖς παρεκβάσεις, ἢ
τὸν μέγαν τῶν περιπετειῶν ἀριθμὸν, ἀλλὰ τὰ διὰ
πολλῶν λεγόμενα, δυνάμενα δι' ὀλίγων, καὶ τὴν
σώρυσιν στίχων οὐδὲν προστιθέντων εἰς τὴν διάνοιαν,
καὶ ἐξασθενούντων μᾶλλον ἢ ἐπιβρυνόντων τὸ ἀ-
ποτελεσμα. Αἱ παρεκβάσεις ἐξ ἐναντίας περιέχουσι
πολλὴν χάριν ἐνίοτε, καὶ εἰσὶ τὰ κυριώτερα τοῦ ποι-
ήματος τούτου κοσμήματα. Οὕτως, ὅταν ὁ ποιη-
τὴς διηγῆται τὰς ὀπλοποιητικὰς παρασκευὰς τῶν
ποντικῶν, διισχυρίζεται ὅτι αὗται οὐδένα πρέπει νὰ
ἐκπληξῶσι, διότι καὶ οἱ μῦς μεγάλως ἐν τῷ αἰῶνι
τούτῳ καθ' ὅλα, καὶ κατὰ τὴν σοφίαν καὶ κατὰ τὰς
τέχνας, προώδευσαν.

Παραλείπω προτερήματα

Πόλλ' ἄλλα καὶ ἐπαινετὰ τῶν ποντικῶν —
Ἀλλὰ τὴν διδύμομαντιν φέρ' εἰπεῖν αὐτῶν
Ἐκ τῶν ἀνθρώπων τίς ποτε δὲν παρετήρησε;
Ἐπὶ ζωῆς τοῦ τίς δὲν εἶδε ποντικόν,
Φοιτῶντα τῆς νυκτὸς εἰς τὰ διδύμα του
Καὶ μελετῶντα μετ' ἐπιστοκίας καὶ σπουδῆς
Τὰ μᾶλλον ἀξιόλογα συγγράμματα;
Τοῦ λόγου τούτου μάρτυς ἀξιόχρεως
Ἰπάρχης σὺ Βουρδῶνος Ἀριθμητικῇ,
Ἦς ὅλον τὸ περὶ ριζῶν τῶν κυβικῶν
Κεφάλαιον ἐγένετο ὄρωμ' ἀσπάσιον
Σοφοῦ τινος καὶ μαθηματικοῦ μῦθος,
Καὶ ταῦτα ἐν νυκτὶ μᾶ, ἐν ᾧ ἐγὼ
Δι' ὅλων μηνῶν θρασὺν τὸ κρᾶνέον μου

Καὶ σκάπτων μὲ τὴν δίκαιαν τῶν λογισμῶν
Τοῦ πνεύματός μου τὸ ἔργον χωράριον,
Πολλὰ μοχθήσας μόλις ποτὶ ἔσχυσα
Ῥιζάρια νὰ ἀνασκῶ' ὀλίγιστα
Καὶ σὺς οἱ κλασικώτατοι τῶν ποιητῶν
Καὶ τῶν πεζῶν, ὦ σὺ Κουρσεῖα ἑκδοσίς
Ὀμήρου, καὶ σὺ Θεοκυδίδου Πόππει,
Ἡρωτηριασμένοι ὡς ἀγάλματα
Τῆς ποντικῆς φιλομαθείας καὶ σπουδῆς
Μαρτύρια περίτρανά μοι πρόκεισθε.

Ἄλλο δ' οὐχ ἦτον θεμελιώδης ἐλάττωμα τοῦ ποιήματος τούτου εἶναι, ὅτι σκοπὸν κυρίως δὲν ἔχει· διότι τῆς ὑποθέσεως, ἥτις ὡς ἀφορμὴ μόνον ἀπλῆ πρέπει ὁμολογουμένως νὰ θεωρηθῇ, ὀλιγίστη ἐγένετο χρῆσις πρὸς διακωμωδῆσιν τῶν γελοίων ἢ ἀτόπων τῆς κοινωνίας, ἢ τάξεων ἐν αὐτῇ ἢ ἀτόμων· καὶ πολλὰ μὲν ἐν τῷ ποιήματι ἰδιορρύθμως πολλάκις καὶ πρωτοτύπως καὶ εὐφυῶς λέγονται περὶ μυῶν, καὶ περὶ κωνιάπων καὶ Πηπελιῶν, καὶ πολλὰ οὐ ψεκτὰ παρωδοῦνται, ὡς οἱ τοῦ Δημοσθένους Φιλιππικοί, ἀλλὰ πάντα ταῦτα φαίνονται οὐδὲν ἕτερον αἰνιττόμενα, καὶ πρὸς οὐδεμίαν ἐφαρμογὴν ἠθικὴν ἢ κοινωνικὴν λεγόμενα. Ἐνεκα τούτων, τὸ ποίημα διακρίνεται μὲν διὰ πολλῶν ἐξόχων προτερημάτων, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἔλλειψιν οὐ μικράν ἔχει, καὶ πρὸ πάντων ἀπολείπεται τοῦ σκοποῦ δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ ἡ τοιοῦτου εἵδους ποίησις.

Πάντων τῶν μέχρι τοῦδε ἐξετασθέντων ποιημάτων, καὶ τῶν ἐμβριθῶν καὶ τῶν εἰς καθαρὰν διάλεκτον γεγραμμένων, ὑπερέχει ἀναμφισπόητως τὸ ἐπιγραφόμενον *Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ποιήματος* Ὁ Τοιαύτη τοῦλάχιστον εἶναι ἡ πεποιθήσις τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς. Καθ' ἑνὸς δὲ τῶν μελῶν, τοῦ Κ. Κομμανοῦδου τὴν γνώμην, τὸ ποίημα τοῦτο πρέπει νὰ ταχθῇ τέταρτον μόνον κατὰ τὴν σειράν. Καὶ δικιεῖται μὲν καὶ τούτο κατὰ στροφάς, δὲν μεταχειρίζεται ὅμως τὸν φορτικῶς μονότονον τετράμετρον ἐκείνον τὸν τροχαϊκόν, ἀλλὰ τὸν πολὺ ποικιλώτερον καὶ νευρωδέστερον τετράμετρον τὸν ἱαμβικόν, εἰς συλλαβὴν καταληκτικόν, συναναμιγμένον μετὰ διμέτρου. Περὶ τῆς πλοκῆς καὶ αἰκονομίας τοῦ ποιήματος, ἂν καὶ τὴν ὑπόθεσιν λέγῃ συναπτικῶς ἐν προοίμῳ ὁ ποιητής, εἶναι ἀδύνατον νὰ κρίνῃ ἡ ἐπιτροπὴ· διότι τοῦτο ἔχουσι κοινὴν τὸ ἐλάττωμα τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἀποσπάσματα, ὅτι δὲν δύνανται νὰ κριθῶσιν ἐν συνόλῳ, καὶ νὰ ἐκτιμηθῇ μία τῶν πρωτίστων ιδιοτήτων ἐκάστου φιλολογικοῦ καὶ ἐν γένει καλλιτεχνικοῦ προϊόντος, ἡ διάθεσις τῶν μερῶν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀναγκάζεται ἐξ ὀνύγων νὰ κρίνῃ τοὺς λέοντας. Ἐν γένει δὲ φαίνεται ὅτι ὁ ἥρως τοῦ ποιήματος τούτου, καταγόμενος ἐκ τοῦ ἐνδόξου Σουλίου, ἀφ' οὗ εἶδε τὴν ἡρωϊκὴν πατρίδα του ἀποδοθεῖσαν αὐθις τοῖς τυράννοις μετὰ τοσοῦτους αἱματηροὺς ἀγῶνας, ἀφ' οὗ πλανηθεὶς πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης πρὸς ζήτησιν τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας, εἶδε τὴν κοινωνίαν μὴ ἀνταποκρινομένην πρὸς τὰ νεανικὰ αὐτοῦ ὄνειρα, ἀφ' οὗ τέλος ἡ νεῆνις, ἣν θερμῶς ἠγάπα, ἐγένετο θῦμα τῆς τῶν τυράννων ἀκολασίας καὶ βάρ-

βαρότητος, ἔρχεται νὰ καταθέσῃ τὸ φορτίον τοῦ βίου εἰς τὸ μόνον μέρος οὗ κατ' αὐτὸν ζῇ εἰσέτι ἡ φανταστὴ του ἐλευθερία, εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐκεῖ, εἰς τὴν ἐσχάτην ἄκραν τοῦ Μαλῆου, ἀπαντᾷ γέροντα ἐρημίτην, ὅστις ἀνακαλύπτεται ὁ πατὴρ τῆς μνηστῆς του, καὶ ἀποθνήσκει εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ.

Τὸ ποίημα τοῦτο, εἶναι μὲν καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν ἀμφιβαλῶν ἐκείνων, ἀτινα καὶ ἐκ τῆς ἐπικῆς καὶ ἐκ τῆς λυρικῆς Μούσης ἐνταύτῳ τρέφονται, ἀλλὰ κατὰ τοῦτο μεγάλως προέχει τῶν ἄλλων, ὅτι τὸ λυρικόν αὐτοῦ ὅρος δὲν συνίσταται εἰς ὄγκον καὶ κόμπον λέξεων, οὔτε εἰς ὑπερβολικὰς εἰκόνας καὶ οὐρανομήκειας παραβολὰς, σωρευούτας *Ὀρεῶν ἐπ' Ὀλύμπῳ . . . αὐτὰρ ἐπ' Ὀρεῶν Πήλιον εἰσεσίφυλλον*, ἀλλ' εἶναι καλλιπεῖς, ἐπιμελετημένον καὶ σῶφρον, εἰκονικὸν δὲ συγχρόνως τὴν φράσιν καὶ ζωηρὸν, καὶ ὑπὸ τῆς φαντασίας διαποικιλλόμενον, καὶ θερμὴν αἰσθησιν πνέον.

Παράδειγμα ἐξ αὐτοῦ ληρῆήτω ἡ σκηνή, καθ' ἣν ὁ γέρον ἐρημίτης παραινεῖ τὸν νέον του φίλον, βλασφημοῦντα, ὡς ἔπεται :

— Ποῖα ἐλπίς μοι ἔμεινε, παρὰ τὸν τάσον ἄλλῃ,
Ὅπου θὰ παύσῃ νὰ θρηνῇ ὡς πάσῃ τοῦ νὰ πάλῃ
Ἡ μαύρη μου καρδίᾳ,
Ἐκεῖ θὰ ἴδω τῶν παθῶν ἔργον τὸν καταφρόνητον,
Πλὴν τὴν ψυχράν μου καὶ ἐκεῖ δὲν θὰ θερμαίνει στάκτην
Ῥαῖς δακρύου μία.

Ἀφ' οὗ δὲν ἔχω εἰς τὴν γῆν δεσμὸν νὰ με συνδέῃ,
Δὲν ἔχω οὔτε ὀφθαλμὸν τὴν μνήμην μου νὰ κλαίῃ.
Ῥόδον ποτὶ εὐώδεις
Στὴν ἀκανθώδη ἔθαλλε τοῦ οἴου μου λαιμῶνα
Πλὴν τὸ παταῖσι σήμερον ὑπὸ ψυχρὴν χιόνα
Τοῦ διαβάτου πόδες.

Ἀφ' οὗ εἰς τὴν κἀμινον τῶν στεναγμῶν ἐκάην
Κατηραμένος ἐπὶ γῆς πλανῶμαι ὡς ὁ Κάϊν
Ὡς φάντασμα γυρίζω,
Κι' ὅταν μανίης καίη πῦρ εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου
Τοὺς ζῶντας ἀποστρέφομαι, μισῶ τὸν ἐκυτόν μου
Καὶ τὸν Θεὸν ὑδρίζω. . .

— Ἐξόρκισον τὸν Σατανᾶ, ἂν κατὰ σοῦ ἐμάνῃ·
Τὸ θεῖον μὴ παρόργιζε, κι' ἂν με δαινᾷ αὐξάνῃ
Τὰ ἄπειρα δαινά σου.
Κατάστειλον τὸν ἄγριον τοῦ πνεύματός σου σῆλον,
Μὴ ξίε, διηγούμενος πρὸς ὁμοῖόν σου ἄλλον
Τὰς παλαιὰς πληγὰς σου.

«Κ' ἐγὼ ὡς σὲ ἐστέναις με ἄλγος τῆς ψυχῆς μου,
Κ' ἐγὼ ὡς σὲ, τὴν πενθηρὰν στιγμὴν τῆς γενετῆς μου
Πολλάκις κατηράσθην,
Ὡς ἵππος ἤμην ἀπειθὴς τὸν χαλινὸν δαγκάνων,
Ἄλλ' εἰς τὸ δάρος βαθμίδων τῶν πόνων καὶ θασάνων
Νὰ κύψω εἰδίασθην.

«Δὲν ἤμην ὅτι φαίνομαι . . . δὲν φαίνομ' ὅτι εἶμαι . . .
Ἐάν ὑπὸ τὸ βῆσόν μου καθῶς εἰς τάφον κεῖμαι,
Νικῶν καλλιστεφάνων
Παιῶνας ἄλλοι' ἤκουσα, καὶ ὑπὸ τὸν Τζαβέλλαν
Ἐβάρθα τὴν πολύπτυχον λευκὴν μου φουστανέλλαν
Εἰς αἵματα τυράννων.

• Ἐπρότερον κ' ἐγὼ ποτὲ ἐκφράσεις γλυκυτέρας
Παρά τὰς τῶν δεήσεων, καὶ παρὰ τοὺς ἀστέρας
Ἀκόμη λοιποτέρους
Μεθύων δὴν ἠένιζον ἀδάμαντας πυρίλους,
Κι' ἀπὸ τοὺς κρίνους τῆς αὐγῆς λευκοὺς ὡσπράθην κρίνους
Πολὺ εὐωδετέρους.

• Ἀλλὰ τί λέγω; . . . ὦ θεέ! τὸ δίδηλόν μου στόμα
Πῶς αὐτομάτω, στρέφεται εἰς γῆνα ἀκόμα;
Πῶς δὲ καὶ μεταβλήθην,
Καὶ κραταλούντων ἐμείνα ξηρῶν κοκκάλων σάκκος,
Καὶ μ' ἀναμένη ἀνοικτὸς τοῦ τάρνου μου ὁ λάκκος,
Ἀνακυκῶ τὴν λήθην;

• Μιστρίαν τὸν πόνον σου, θαρὺς τῆς λύπης λίθος
Ἐάν πιῇ τὸ θαυὸ νεανικὸν σου στήθος
Μὴ θλασθῇ τὸ θεῖον! . . .
Σὲ θλίβει ἴσως ἡ φορὰ δεινοῦ συμμοιρηκότος;
Πλὴν δὲν θὰ εἶχον θείλητρα, δὲν δὲν ὑπῆρχε σκότος,
Αἱ λάμπεις τῶν ἡλίων.

Ἐσχάτον τέλος ποίημα τάττομεν, πρὸς τὰ πρόσω
χωροῦντες, τὸ ἐπιγραφόμενον ὡραὶ οἰολῆς. Περιέ-
χει δὲ τοῦτο δύο μὲν μικρὰ λυρικά ποιήματα, ὁ
Ποιητὴς ἐπιγραφόμενα, καὶ ἡ Πέρδικα, ἐν δὲ μα-
κρότερον στιχηρὸν διήγημα, φέρον ἐπιγραφὴν ὁ Φῶ-
τος καὶ ἡ Φρόσω. Τοῦτο δὲ εἶναι ἐπεισοδιον τοῦ
πολέμου ἐν ἔτει 1821, πλάττον ὅτι ὁ νέος Φῶτος,
ἀγαπῶν τὴν Φρόσων, μὴ δυνηθεὶς δὲ νὰ λάβῃ αὐτὴν
εἰς σύζυγον παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς, ῥίπτεται μετ' ἄλ-
λων ἀπηλπισμένων εἰς τὸ φρούριον τῆς Κορώνης, ὅ-
που ὁ σατράπης κρατεῖ αἰχμαλώτων τὴν ἀδελφὴν
του, καὶ τραυματισθεὶς αἰχμαλωτίζεται. Ἡ πιστὴ
Φρόσω, ὡς παράφρων φεύγει τοῦ πατρικοῦ οἴκου,
πανταχοῦ ἀλῆτις τὴν δυστυχίαν τῆς περιφέρουσα,
καὶ πανταχοῦ μετὰ περιφρονήσεως διωκομένη, ἀφ'
οὗ καὶ τὸν πατέρα τῆς ἐθανάτωσεν ἡ τύφισ τοῦ συ-
νειδότος, κρύπτεται τέλος εἰς τὴν ἐρημον, εἰς χώραν
ἣν μαστίζει ἡ λέπρα, καὶ εἰς ἣν διὰ τοῦτο οὐδέποτε
ἄνθρωπος πλησιάζει. Ἐνταῦθα δὲ περιποιεῖται αὐτὴν
εὐσπλαγχνος μοναχὴ, ἥτις ἀναγνωρίζεται ἡ μήτηρ
τοῦ Φώτου. Ἐν δὲ Κορῶνῃ, φίλαξ, ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ
Φώτου σωθεὶς, διασώζει αὐτὸν μετὰ τῆς ἀδελφῆς του,
καὶ οὕτως ὁ Φῶτος ἀνευρίσκει πάλιν τὴν Φρόσων.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἔχει πολλὰς ὁμοιότητας πρὸς
τινας τῶν προεκτεθεισῶν. Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο μαρτυ-
ρεῖ πρὸ πάντων τοῦ ποιητοῦ τὴν ὑπεροχὴν, ἀποδει-
κνύον ὅτι τὰ προτερήματά εἰσιν αὐτοῦ ἴδια καὶ οὐχί
τοῦ μύθου. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ εἶναι ἡ δημοτικὴ, καθ'
ὅλην αὐτῆς τὴν ἀκριβῆ γνησιότητα, καὶ μεθ' ὅλων
αὐτῆς τῶν ἀφελῶν καὶ πρωτοτύπων χαρίτων ἡ δη-
μοτικὴ δὲ, χρησιμεύουσα ὡς ὄργανον εἰς ἐμπειρον χεῖ-
ρα, καὶ γεγραμμένη μετὰ τοσούτης ἐπιδεξιότητος,
ὥστε ν' ἀναφαίνεται ἅπας αὐτῆς ὁ ἀγροτικὸς πλου-
τος, καὶ πᾶσα αὐτῆς ἡ εὐρωστος δύναμις· εἶναι ὁ
αὐλὸς τῶν ὁρέων εἰς τὰ χεῖλη δεξιωτάτου μελο-
ποιού. Ἀδύνατον εἰς τὴν διὰ λόγων ἀνάλυσιν νὰ ἐκ-
φράσῃ τὸ κύριον τῆς λέξεως, τὸ βραχὺ, συνεσταλ-
μένον καὶ ἔντονον τῆς φράσεως, τὸν πλούτον τῆς
καταλήξεως, τὸ ἐναρμόνιον τῆς στιχουργίας, καὶ τὸ
ἐγκρατὲς καὶ φιλοκάλως εἰκονικὸν τοῦ λόγου, καὶ

τὴν πανταχοῦ τοῦ ποιήματος ἐπιφαινομένην τῆς
φαντασίας ἀφθονίαν, καὶ τὴν τοῦ αἰσθήματος τρυφε-
ρότητα. Τῶν προτερημάτων τούτων ἀκριβῆ ἐννοίαν
μόνον ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ποιήματος τούτου δύναται
νὰ δώσῃ, καὶ πρὸς κατάληψιν αὐτῶν μικρὰ παρα-
θέτομεν παραδείγματα, ἃν καὶ εἶναι ὀλοκλήρον πα-
ραθέσειας ἄξιον.

Τὸ πρῶτον αὐτῶν εἶναι ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς τῆς
Φρόσως, περιγραφόμενος ὡς ἑπεται·

Δέτε, εἶναι νόχτα εἰς τὰχρηστα μυστήρια τοῦ θανάτου
Πλανά μίαν λάμψιν λυπηρὴ σκοταδερὸ κανδύλι.
Τοῦ κόσμου τούτου θλιβερός διαδάτης, ἐκεῖ κάτω,
Λέει, ξαναλεῖ τὰ κρίματα μὲ ἀποθαμμένα χεῖλη.
— Εἶλα σὸν κόσμον εἰς ἐχθρὸν, τοῦ Φώτου τὸν πατέρα,
Κ' ἡμποθε οἱ δύο ἀφιλώτοι, γὰρ μάχη γεννημένοι.
Τὴν Φρόσων ὁ Φῶτος ἀγαπᾷ. Τοῦ Γεώργου ἡ θυγατέρα,
Φονιάς ἐγὼ ἀπεκρίθηκα, σὲ σπῖτι αὐτὸ δὲν μισοῖ.
Ἡ ἀγάπη πάντα εἶναι διπλῇ· ἀγάπησε καὶ ἡ Φρόσων,
Ἐστεφανώθηκε κρυφά, ἐγέννησε ἕνα ἀγόρι,
Κ' ἐγὼ . . . τὴν καταράσθηκα! . . . ὦ τί ψυχὴ θὰ δώσω
Ποῦ σὲ εἶδον σταῖς ἐρημιαῖς, λαχταρισμένη κόρη;
Ἀχ ναι, παππᾶ, σταῖς ἐρημιαῖς, στήν πείνα καὶ σὲ κρύο
Ἐκέρνα ἡμέραις ντροπαλιῆς ἡ καταφρονεμένη.
Καὶ ἐγὼ πατέρας τῆς, ἐγὼ ἀληθινὸ θηρίο,
Δὲν ξέρω δὲ ἦναι ζωντανή, δὲν ἦναι ἀποθαμμένη.
. . . Παππᾶ, παγόνω! ὁ πᾶγος μου δὲν εἶναι τοῦ θανάτου,
Φίδια σὲ νοῦ μου ἐγλίστησαν φαρμακωμένα, κρύα . . .
Σαλεύει ὁ νοῦς μου . . . ἰδὲ, γὰρ ἰδὲ τί γίνεται ἐκεῖ κάτω . . .
Τί γαλασμός, τί κόλασι, τί σκυλαχτηρὴ ἐρημία! . . .
Νόχτωσε . . . λόγγος φοβερός! . . . βρονταὶ τὰστροπελέκι...
Πέφτει γαλάζι . . . ὦ κότταξε! μὲς τὴν ἀνεμοζάλη
Τραβοῦν δύο λύκοι ἕνα κορμὶ, καὶ ἄλλος περὶ παρέκει,
Κρατῶντας εἰς τὰ δόντια τοῦ μικροῦ παιδιοῦ κεφάλι . . .
Παππᾶ, γνωρίζεις τὸ κορμὶ ποῦ σέρνεται μπροστά σου . . .
Ἐχει γυναίκειο πρόσωπο! . . . σὺν νὰ τὸ ξέρω! . . . ὦ φρίκη,
Ὡ συμφορά μου! . . . κρύψε με, παππᾶ, στήν ἀγκαλιά σου.
Νὰ μὴν ἰδῶ τὰ σπλάγχνα μου ποῦ τὰ τραβᾶνε οἱ λύκοι.
Καὶ μέσα στήν παραφορά καὶ μὲς τὸ φόβο ἀκόμα,
Καὶ στοῦ θανάτου τοὺς σπασμούς, ἐπνίγηκε ἡ φωνή του!
Καὶ πέφτει κάτω, τρεῖς φορὰς ἀνοίγοντα τὸ στόμα,
Καὶ μὲ τὸν τρίτο στεναγμὸ φτερούγιασε ἡ ψυχὴ του.

Τὸ δεύτερον δὲ παράδειγμα δανειζόμεθα ἐξ ἑνὸς
τῶν ἐλασσόνων ποιημάτων, ἅτινα διὰ τοῦτο μόνον
ἔχουσιν ὀλιγωτέρας τοῦ μεγάλου καλλονάς, διότι ἔ-
χουσιν ὀλιγωτέρους στίχους. (*)

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ποίημα τούτο, ὃ ἡ ἐπιτροπὴ
θεωρεῖ ἀδιστακτικῶς ὡς στεφάνου ἄξιον. Ἀλλὰ ῥη-
τὸς ὅρος τοῦ διαγωνισμοῦ εἶναι, ὅτι ὁ στέφανος δι-
δεται μόνον εἰς ποιήσεις καθαρευούσας τὴν γλῶσσαν.
Περὶ τούτου ἀμφιβολίας τινὸς ἐμπεσοῦσης κατὰ τὰ
προλαβόντα ἔτη, ὁ ἀγωνιστὴς ἐξεφράσθη ἐτι εὐ-
κρινέστερον δι' ἐπιστολῆς του, ἥτις καὶ κατὰ τὸν
προλαβόντα διαγωνισμὸν ἀναγνώσθη. Ἀλλὰ καὶ αὐ-
τῆς τῆς ἐπιτροπῆς ἡ πεποιθησις εἶναι, ὅτι ἐνθαῦρα
νομένης τῆς δημοτικῆς γλώσσης εἰς τὴν λογίαν
ποίησιν, δέω τινὰ δύνανται νὰ προκύψωσιν ἄτοπα·
τὸ μὲν ὅτι οἱ περὶ τὴν γλῶσσαν ἀμαθέστεροι θέλου,
οἱ θαρραλεώτερον ἐκτείνει τὴν χεῖρα πρὸς λύραν καὶ

(*) Τὸ ἐνταῦθα ἀναγνωσθὲν παράδειγμα εἶναι μέρος τοῦ
κατωτέρω ἐκδομένου ποιήματος, τοῦ ἐπιγραφόμενου «ὁ
ποιητής».

πλήκτρον, δικαιολογούντες τὴν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν χυδαιότητα τῇ προφάσει τῆς καθ' αἴρεσιν χυδαίου λογίας, καὶ οὕτω θέλει αὐξήσει ὁ τῶν ἀνικάνων ποιητῶν, καὶ ὁ τῶν αἰώνος τὴν ποίησιν ὁρμώντων ἀριθμὸς, καὶ θέλει διακωλυθῇ ἡ τῆς καλῆς φιλολογίας καλλιέργεια· τὸ δέ, ὅτι ἂν τινὰ εἰσέτι γραφῶσιν εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν ποιήματα, ἔχοντα τοῦ προκειμένου τὴν χάριν καὶ τὰ προτερήματα, κινδυνεύει ἡ μίμησις νὰ παρασύρῃ οὕτω πολλοὺς εἰς τὴν χορὴν τῆς χυδαίας γλώσσης, ὥστε ν' ἀναχαιτίσῃ ἐπὶ πολὺ τὴν πρὸς τοὺς ἀρχαίους τύπους αὐτῆς ἐπάνοδον, ἢ καὶ νὰ διχοτομήσῃ τὴν γλῶσσαν εἰς δύο διαλέκτους ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμένας, τὴν τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ τὴν τῆς ποιήσεως.

Πρὸς ταῦτα ἀφορώσα ἡ ἐπιτροπὴ, καὶ ἰδίως πρὸς τὴν ῥητὴν ἐφασιν τοῦ ἀγωνοθέτου, ἀπονέμει μὲν τῷ ποιητῇ τῶν Ὁρῶν τῆς σχολῆς τὸν στέφανον εἰλικρινεστάτων ἐπαίνων, οὐδὲν ἀπολειπόντων εἰς τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ, τὸν δὲ τῆς δάφνης καὶ τὸν χρυσὸν τίτην ἀπονέμει ἡ πλειονοψηφία τῷ μεταξὺ τῶν ἐν καθαρᾷ γλώσσῃ γραψάντων ἀριστεύσαντι ποιητῇ τῶν ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Ν. ΚΩΣΤΗΣ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Μετὰ ταῦτα ἀναβὰς τὸ βῆμα ὁ πρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Κωστῆς, ἠνέωξε τὸ Γραμματεῖον τὸ προσηρτημένον εἰς τὸ ποίημα τὸ ἐπιγραφόμενον «Ὡραὶ σχολῆς, • καὶ ἀνέγνω τὸ ὄνομα • Γ. Χ. ΖΑΛΑΚΩΣΤΑΣ, • ὃ ὑπεδεχθῆσαν ζωηρόταται ἀνευρημαί. Ἡνέωξε δὲ ἔπειτα ὁ πρόεδρος τὸ προσηρτημένον εἰς τὸ ποίημα τὸ ἐπιγραφόμενον «Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ποιήματος ὁ . . . • καὶ ἀνέγνω τὰ ἀκόλουθα:

Τὸ μὲν ποίημα καλεῖται

Ο ΑΠΑΤΡΙΣ.

ὁ δὲ ποιητὴς αὐτοῦ

Θεόδωρος Γ. Ὁρφανίδης.

Καθηγητὴς τῆς Βοτανικῆς.

—ο—

Διὰ νὰ πηγάσῃ δὲ διπλῇ ὠφέλειᾳ ἐκ τοῦ ἐγγενοῦς σκοποῦ τοῦ ἀγωνοθέτου, θέλω ἐξοδεύσει τὰς 1000 δραχμὰς εἰς δύο κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἐπιστημονικὰ ταξείδια. Ἐκ δὲ τῶν Βοτανικῶν συλλογῶν μου μίαν μὲν θέλω προσφέρει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἑτέραν δὲ ὁμοίαν θέλω ἐξαποστείλει ἐκ μέρους τοῦ ἀγωνοθέτου, εἰς ὁποιοδήποτε Μουσεῖον τῆς Εὐρώπης ἢ θελεῖ διατάξει.

Τοιοιούτῳ ἢ ἐμψυχωθείσα ποίησις θέλει συντρέξει τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἡ δάφνη τοῦ Απόλλωνος θέλει συναφθεῖ, οὐχὶ ἀνευ ἀποτελέσματος, μὲ τὰ χαριέστερα ἄνθη τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος.

Ἐν μέσῳ δὲ ῥαγδαίων καὶ ἐνθουσιωδῶν χειροκροτήσεων καὶ εὐφημιῶν ὑπὲρ τε τοῦ ἀριστεύσαντος καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγωνοθέτου, ὁ πρόεδρος, καλέσας ἐξ ὀνόματος τὸν Κ. Θ. Ὁρφανίδην, καθηγητὴν τῆς Βοτανικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῷ προσέφερε τὸν κλάδον δάφνης, τὸ ἐπίφθονον σύμβολον τῆς ποιητικῆς νίκης του.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ.

—ο—

Ἦντο δὲν βρίσκει ἡ συμφορὰ Τρεμουλιαστὰ στὴ βράχῃ
Ὁ αὐγερινὸς φωταβολεῖ,
Ἀκόμα οἱ λόγγοι εἶναι θαλοὶ
Καὶ τὰ βουνὰ καὶ οἱ βράχοι.

Τὰ χόρτα πίνουν τὴ δροσιά τῆς νύχτας, καὶ τ' ἀχρόνι
Χύνει κελδοῦμα γλυκὸ,
Καὶ ἓνα ἀγέρακι μαλακὸ
Τὸ κῶμα χαράκνει.

Νεράιδες, ποῦ δὲν φαίνονται, χρυσὰ στεφάνια πλέκουν
Εἰς τῶν βουνῶν τὴν κορυφή
Σὲ αὐτὴν τὸν ὄρα τὴν κρυφὴ
Ἀγγέλοι παρκατέκουν.

Ὡρα γλυκεῖα τῆς γκραυγῆς, ποῦ ἡ φύσις βαλσαμόνει
Καὶ ἄνθη καὶ φύλλα καὶ κλαδιά . . .
Χαρὰ σὲ ἐκείνη τὴν καρδιά
Ποῦ δὲν τὴν δέρνουν πόνοι!

Σιμὰ στὴ βρύση ποιητῆς, νηὸς ἄμοιρος, κοιτάζω
Τῆς γῆς τὴν ὄψη τὴ θολή,
Καὶ μὲ τὴν ἔρμητι μιλεῖ,
Καὶ συχνοαναπνεύζει.

Ἀχαρὴ νύχτα, ἡ ὄψη σου ὁμοιάζει τῆς ψυχῆς μου.
Ὡ πῶς μὲ ἐμάγευσες, ὦ πῶς
Σὲ εὗρισκα πρῶτα χαρῶδες,
Στὸ πλάγι τῆς καλῆς μου!

Ἀκω στὰ δὲν ῥα πῶς λαλοῦν πουλιὰ ζευγαρωμένα,
Καὶ ἐγὼ—ταλαίπωρος ἐγὼ!—
Φάντασμα κ' ἴσκιον κνηγῶ
Σὲ ἔασα ἔρημωμένα.

Κ' ἔτσι τὰ δάση αὐτὰ ποτε παράδεισος ἐμπρὸς μου,
Καὶ αὐτὴ ἡ βρυσούλα ἡ δροσερή
Μωρὸς ἐκεῖνος ποῦ θαρρεῖ
Εἰς τὰ καλά τοῦ κόσμου.

Ἀπ' ὄνειρα ἐπλανήθηκα, καὶ ἐπίστευσε ἡ καρδιά μου
Εἰς εὐτυχίας οὐρανοῦ.
Πέτε, κοτσίφια τοῦ βουνοῦ,
Ἐσεῖς τὰ θάνατά μου!